

BUITEN

3^e JAARGANG N°. 39.

ZATERDAG 25 SEPTEMBER 1909.

BERGSTROOMPJE BIJ HET DORP MIYANOSHITA, JAPAN.

INHOUD:

OVERZICHT VAN DE WEEK.	BLZ. 474
LANGS DIJKEN EN WEGEN, DOOR J. VIJVERBERG	474
VERZEN, DOOR NARDOSMIA	475
EEN NIEUWJAARSUITSTAPJE IN DE JAPANSCHEN BERGEN, DOOR HENRIETTE HOLST-HENDRIX, GEÏLL. BLZ. 473 EN 476—478	
DE GROOTE TUINBOUWTENTONSTELLING TE ZEIST (SLOT), DOOR E. TH. W., GEÏLLUSTREERD	BLZ. 478—484
BALI EN PERGAMUM. II.	BLZ. 482

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Alle copie ook die met illustraties, zoomede afzonderlijke illustraties (fotografieën, teekeningen, enz.), gelieve men te zenden aan de redactie, Rokin 74—76, Amsterdam. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Het auteursrecht voor den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de Wet van 28 Juni 1881, Stbl. No. 214.

OVERZICHT VAN DE WEEK.

14 SEPTEMBER. Van regeeringswege wordt aan de vertegenwoordigers der vreemde mogendheden en aan de Nederlandsche gezanten bericht, dat Rotterdam niet meer als door cholera besmet moet worden beschouwd.

Prins Hendrik opent het wijkgebouw voor schipbreukelingen te IJmuiden.

De grondwerkersvereniging „Helpt Elkander” te Amsterdam besluit de staking voort te zetten.

Santos Dumont, de populaire aëronaut, verschijnt weer op het tooneel, of liever in de lucht. Met zijn aëroplaan „Demoiselle 19” vliegt hij van zijn aërodroom te Saint Cyr met een snelheid van 100 K.M. per uur naar den aërodroom van Buc, een afstand van 9 K.M., die hij in 5 minuten aflegt.

15 SEPTEMBER De Maatschappij van Weldadigheid herdenkt den dag dat 50 jaar geleden de betrekkingen tusschen de Maatschappij en de regeering tot een einde werden gebracht en de Maatschappij zelfstandig kwam te staan en een geheele reorganisatie onderging.

De militaire bestuurbare luchtballon „République” heeft bij de manoeuvres te Lapalisse op een hoogte van 1000 M. in twee uren een afstand van 100 K.M. afgelegd en de stellingen der troepen verkend.

16 SEPTEMBER In een te Amsterdam gehouden vergadering wordt in beginsel besloten tot oprichting van een vereniging tegen waterverontreiniging en een commissie benoemd om de plannen omtrent doel en middelen der vereniging uit te werken.

Sluiting van de prachtig geslaagde tuinbouwtentoonstelling te Zeist, die door ruim 40.000 betalende personen, behalve de houders van doorlopende kaarten, is bezocht geworden. De zilveren eere-beker, uitgelooft door Jhr. G. F. van Tets, voor het grootste aantal eerste prijzen, zoowel op de permanente als op de speciale tentoonstellingen behaald, is toegekend aan den heer D. Meeuwenberg te Zeist.

De Tweede Kamer komt bijeen en besluit met 40 tegen 31 stemmen, de mijnwet-Van Kol niet meer in behandeling te nemen.

De sociaal-democratische partijdag te Leipzig verwerpt bij nieuwe stemming de motie van de afdeling Berlijn I, waarin werd verklaard dat de sociaal-democratie alle samenwerking weigert met het liberalisme hetwelk de arbeiders heeft verraden. De motie was den vorigen dag bij vergissing aangenomen.

17 SEPTEMBER Te Hoogkarspel wordt een vergadering gehouden ter bespreking van het plan tot oprichting van een elektrische centrale voor de Streek, Hoorn en Enkhuizen.

Te Berlijn slaat Orville Wright in een vlucht, die 55 minuten duurde, het wereldrecord voor hoogvlucht, dat tot dusver 155 M. was, door een hoogvlucht van 172 M.

Uit Fez komt het bericht dat de sultan, vertoornd over de aanmerkingen oer buitenlandsche consuls over de martelingen die hij de gevangenen had laten ondergaan, den *roghi* Bou Hemara heeft laten doodschieten.

De eerste minister Asquith houdt te Birmingham zijn groote redevoering tot verdediging van de belastingwetten van den

minister van financiën Lloyd George, die het tekort van 16 miljoen pond hoofdzakelijk wil dekken door grondbelastingen en hogere successierechten. In deze redevoering werpt de leider der regeering openlijk den handschoen toe aan het Hoogerhuis.

18 SEPTEMBER Sluiting van de zitting der Staten-Generaal. Tuinbouwtentoonstelling te Oostburg, georganiseerd door de „Maatschappij tot bevordering van ooft- en tuinbouw in het voormalig IVde district van Zeeland”

Uit Havana wordt geseind, dat een zware orkaan de Cubaansche provincie Pinar del Rio, waar de voornaamste tabakplantages zijn, heeft verwoest.

19 SEPTEMBER Dood van mevrouw douairière Klerck van Hogendorp, presidente van den Nederlandschen Vrouwenbond tot verhooring van het zedelijk bewustzijn.

De „Zeppelin III” des morgens in Frankfort a.d. Main opgestegen, houdt een langdurigen tocht over Mainz en het Rijn-dal en landt om 6 uur des avonds zonder ongeval te Dusseldorf.

20 SEPTEMBER Door het openbaar ministerie bij de Haagsche rechtbank wordt een gevangenisstraf van 3 weken gevorderd tegen baron van de Capelle, kolonel-commandant van het 3e regiment huzaren, en den gep. overste van dat regiment, Römer, wegens het elkander verwonden in een tweegevecht.

LANGS DIJKEN EN WEGEN.

JACHTDIEREN EN HUN BELAGERS.

DIT tweede gedeelte wil een overzicht geven van de vijanden der jachtdieren en van de middelen, die de jager te baat neemt, om paal en perk te stellen aan hun verwoestingen. In de eerste plaats komen bunzing, wezel en hermelijn ter sprake, daarna vragen sperwer, kraai en ekster de aandacht.

Dichter bij huis zou ik hond en kat nog kunnen noemen. Laat ik omtrent deze, wat den hond betreft, hiermede volstaan, dat zijn meester een proces-verbaal krijgt, als de eerste een haas doodt of naloopt nog maar. Wat de kat aangaat, geef ik hier het volgende feit kort weer. Een vriend van me zag, hoe een jonge, halfvolwassen kat zich wierp op iets, op den bodem van een greppel gezeten. Een oogenblik later vloog met veel misbaar een groote fazant uit den greppel op. En aan zijn veeren hing de kat. Een paar M. ging zij mee omhoog, doch liet zich toen vallen.

Van de roofdieren van onvervalschten bloede is de bunzing het meest gehaat. Hij verslindt o.a. jonge hazen, konijnen, fazanten en patrijzen en steelt ook de eieren der laatsten. Geen wonder, dat de jager het op zijn leven gemunt heeft. Hij heeft een gewillig werktuig in den jachtopziener, die tijd noch moeite spaart, om hem onschadelijk te maken. De landbouwer, die de schade, hem toegebracht, ziet, maar zijn nut niet, staat den jachtopziener in zijn pogen trouw ter zijde. Maar dit is den jager niet genoeg. Het heele dorp moet meehelpen. Er dit wil het ook wel, als er maar wat te verdienen valt. Daarom stelt de jager een prijs op den kop van den moordenaar, een premie van 60 cert, die de jachtopziener uitbetaalt. De bunzing moet in den polder gevangen zijn. De doode bunzing blijft het eigendom van den bringer en deze maakt in den winter van den pels een aardigen cent. Ten teeken van controle hakt de jachtopziener er een achterpoot af. De pels wordt niet geschaad daardoor en oneerlijke praktijken — dezelfde bunzing kon door anderen ook nog wel getoond worden — zijn dan buiten gesloten. In de wintermaanden, als het dier zijn dikke pakje aan heeft, wordt voor de huid wel tot 2 gld. toe betaald. In den zomer geeft de bontwerker, alias lorrenboer, er niet meer voor dan 15 cent. Het is voor den arme dan ook een buitenkansje, in den winter een bunzing te dooden, en geen wonder dus, dat dan vooral alles wat beenen heeft, jacht maakt op den bruinen schelm. De jachtopziener toont zich het ijverigst: het behoort bij zijn beroep. Hij schiet hem, als de kans schoon is: voor zijn hol zet hij een klem. Een muis of een brok woudduif is een doeltreffend lokaas. In den winter is er voor den bunzing op het veld niets te krijgen. De nood jaagt hem dan naar de menschelijke woningen; vooral in korenschuren en stapels slaat hij dan zijn bivouac op. Daarin hebben n.l. dan ook vele veldmuizen haar intrek genomen. De bunzing houdt wel erg huis onder dit volkje, maar ook vermoordt hij kippen, duiven, konijnen en drinkt hij eieren uit. Zoo gauw merkt de boer dan ook niet, dat er een bunzing op de hoeve ver-toeft, of hij zet een val. Als aas wordt gebezigd een doode kip of een kipei. Niet zelden wordt hij gevangen. Is de klep van de val neergeslagen, dan is daar meteen een pal op neergevallen, die optillen onmogelijk maakt. Verder zijn wanden en bodem der val meestal met zink beslagen. Het ene uiteinde bestaat uit een traliewerk van ijzeren staafjes. Daardoor ziet men of de rakker er in zit. Is dit het geval, dan wordt hij wel met val en al onder water gehouden, om hem zoo te laten verdrinken. Ook wel spant men een zak voor de klep. Wordt deze dan geopend, dan vliegt de bunzing in den zak en wordt zoodanig met knuppels zaak, te kijken, of de zak wel heel is, want anders. Ik zou u daarvan een staaltje kunnen vertellen.

Een geschikte gelegenheid om bunzings op te sporen, levert een tamelijk dunne sneeuwlaag. De afdruksels der voeten zijn

gemakkelijk te kennen. Zoo gauw heeft het dan ook niet wat geneeuwd, of enkele „vaste klant” zijn er al op uit. Hebben ze een spoor gevonden, dan volgen ze dat maar tot het ergens in een hol verdwijnt. Dit bevindt zich dikwijls in de holle wortels van knotwilgen, even vaak is het een oud konijnenhol. Nu gaat het volgen van zoo'n spoor niet zoo eenvoudig als ik het hier neerschrijf: soms staat men voor zoo'n wirwar van sporen, dat het zeer moeilijk is, het juiste spoor terug te vinden. Maar goed — is men bij een hol gestuit, dan onderzoekt men vaak op een eenvoudige manier, of „de baas thuis is”. Men breekt een takje van een boom af en steekt dat, al maar draaiende, in het hol, tot het einde toe. Is de bunzing er in, dan blijven aan het versplinterd eind haartjes van zijn pels vastzitten.

Is dat het geval, dan stoot al gauw de zware „tronkspa” in den bevroren grond en men graaft het hol op, tot dicht bij het eind. Dan zet men de spa schuin voor het gat en gaat zóó staan, dat de naar buiten komende bunzing zijn vijand niet zien kan. Zoo gauw echter komt hij niet met zijn kop langs de spa heen, of men knelt hem tusschen deze en den grond in. Dan is hij gevangen en wordt door slagen op den kop gedood. Dit gaat niet altijd even gemakkelijk. Zijn levenstaaiheid is ongeëvenaard. Als dood er bij neerliggend, komt hij vaak na een poosje weer bij. Voorbeelden daarvan hoort men onder de plattelanders te over. Een jachttopziener had eens een bunzing gedood en hem met een touwtje om den staart aan een spijker tegen den muur opgehangen. Nog geen kwartier zat hij rustig in zijn kamer, toen zijn vrouw hem buiten riep. En jawel, daar zag hij den bunzing, „levend geworden”, zich omkronkelen, om het touwtje door te bijten. Dit is hem echter nooit gelukt!

Ik hoorde ook van menschen, die — zij 't ook bij toeval — een bunzing met de bloote hand uit zijn hol haalden. Een dezer, meenende, dat er een konijn in huisde, stak zijn arm in het gat, om den langoor er uit te halen. Toen hij het beest voelde en betastte, kwam hij tot de conclusie, dat het een bunzing moest zijn, die er in zat. Zijn makker ried hem, zijn arm niet terug te trekken, maar het dier stevig in den nek te grijpen. De arm vulde het gat en hield het er donker. En „in 't donker bijten ze niet”, zei de man. De ander greep op het gevoel den bunzing bij den nek, werd ook werkelijk niet gebeten en bracht hem levend te voorschijn. Hij kon zich nu niet zóó omkrullen, dat hij de knellende hand bereiken kon.

Een andere kennis, een zelfde ontmoeting hebbende, gaf zich geen rekenschap, waar hij het beest vast had en haalde het zoo uit zijn hol. Dat bekwam hem slecht, want toen de bunzing voor den dag kwam, hing hij met zijn venijnige tandjes aan 's mans vinger. Drie maanden — hoorde ik — heeft de wond gezworen.

Buiten de menschen en enkele honden(soorten) — de fox vooral — heeft de bunzing, althans in onzen polder, geen vijanden. Een hond, die een bunzing aandurft, is den boer en den jachttopziener heel wat waard. Dat de bunzing, behalve in zijn scherp gebit, ook nog een krachtig verweermiddel heeft in een klier, waaruit hij in tijd van nood een walglijk riekend vocht spuit, zal wel bekend zijn. Vandaar den liefelijken naam van „stinkbunzing”. De meeste honden zouden daarvoor jankend en met den staart tusschen de beenen terugkeeren.

Nu rest ons nog een kort woord over de verwanten van den bunzing, n.l. wezel en hermelijn. Ze jagen dezelfde prooi na. De wezel is bijzonder brutaal. Op zijn kop staat een premie van 40 cent. De huid is, vergeleken bij die van den bunzing, van geringe waarde. Op het doden van hermelijnen is een premie van 20 cent gesteld. De hermelijn is zóó driest, dat hij een volwassen haas op den nek springt. Hij bijt zich vast in den nek, rijt den halsslagader open, en doet zich aan het lauwe bloed te goed. Een haas, door zoo'n kleinen rakker besprongen, maakt de dolste buitelingen, om hem af te werpen. De jachttopziener zag eens zoo'n armen langoor, dol van smart, bezig in zijn pogingen, om zich van den kleinen moordenaar te ontdoen. Het beest wentelde, sprong, kroop, maar alles vruchteloos. Ten slotte scheen het een idee te krijgen. Zoo vlug het kon, rende het op den dam van het land aan. In razende vaart stooft het rakelings onder het hek door en... de kleine bespringer vloog een eind omhoog van den schok tegen de onderste plank. De haas was van hem af. Ook van wezel en hermelijn is de levenstaaiheid buitengewoon. Hoe vaak hoorde ik niet van boerenarbeiders, die een gedooden wezel onder hun jas gelegd hadden, dat het dier spoorloos verdwenen was, als zij naar huis gingen. (Van diefstal geen sprake).

Iemand, op zijn land bezig, vroeg den jachttopziener, die de ronde deed, of een wezel ook wat aan premie opbracht. Op het bevestigend antwoord vroeg hij hem eens mee te gaan. Hij had er dan een doodgeslagen. Op de plek gekomen, waar hij hem neergelegd had, was van den wezel geen spoor meer te zien. Allerlei lieve „naampjes” aan zijn adres vermochten niets. Een rijksveldwachter uitte het vermoeden, dat ze schijndood zouden veinzen. De jachttopziener schoot eens een hermelijn letterlijk in tweeën. Hij vond alleen de achterste helft. De voorste moest nog, voor de kruitdamp opgetrokken was, op de voorpooten weggekropen zijn. Die was nergens te vinden, hoe hij ook zocht.

Komen we nu bij de gewiekte vijanden: sperwer, zwarte kraai en ekster.

De sperwer is, evenals de vorige, moordenaar van professie. Vooral op kleine vogeltjes maakt hij jacht, maar ook grotere durft hij aan, zelfs tot een volwassen patrijs toe. Vurige ijver van den jachttopziener om hem te verdelgen, is dus wel te begrijpen. In sommige

weiden van onzen polder zag ik op een goeden dag palen plaatsen van ongeveer 2½ M. lengte. Er waren dwarslatjes aan gespijkerd om het beklimmen gemakkelijk te maken. Op het platte boveinde was een klem vastgespijkerd. Het doel dier inrichtingen was sperwers te vangen. De klem werd door den jachttopziener opgezet. Als lokaas gebruikte hij vooral muizen. Dat wijst er op, dat de sperwer ook in zijn gewone doen vele van deze knabbelaars zal verslinden en, dat het dus eenzijdig geoordeeld is, als men den sperwer als een absoluut schadelijke vogel brandmerkt. In de klemmen werden behalve sperwers, ook vele steenuiltjes gevangen en dat was wel jammer, daar deze toch als beslist zeer nuttige vogels bekend staan. Die palen zijn nu verdwenen, maar de haat tegen den sperwer is er niet minder op geworden. De jachttopziener schiet hem, als hij in de lengte komt en rooft zijn nest, waar hij kan. Dit is meestal een oud kraaiennest. Ik heb daarin vaak de mooie, bijna rolronde eieren gevonden.

De kraai wordt volledigheidshalve nog even genoemd. Uit mijn vorig artikel zullen de lezers zich haar zondenregister nog wel herinneren. Hier volgde nog een staaltje van haar overleg (waarbij echter de jacht niet betrokken is). Aan de zeedijken van de Zeeuwsche stroomen kapen de zwartrokken ook mossels weg. De harde schelpen zijn niet altijd even gemakkelijk stuk te pikken. Wat doet nu de slimmerd? Ze vliegt met den mossel in den snavel een eind omhoog en laat de schelp stuk vallen op de steenglooiing.

Ik besluit met de ekster. Die staat al even ongunstig bekend als de kraai. Evenwel valt ze niet zulke groote dieren aan als deze. Eieren en ook jonge vogeltjes zouden haar geliefkoosd kostje zijn. Haar gezicht is verbaasd scherp, ook haar onderscheidingsvermogen. Ze zal iemand met een geweer op schouder wel buiten schot blijven, terwijl een onschadelijke wandelaar haar betrekkelijk dicht naderen kan. Ze wordt ook gevangen met klemmen. Ik hoorde van iemand, dat hij het meeste succes had, als hij den kop van een pekelharing tot lokaas bezigde. Die glinstert nogal en trekt daardoor — als alles, dat blinkt — vooral de aandacht van dezen vogel. Zou misschien de phosphoresceerende eigenschap van den haring dat lichteffect nog verhoogen?

Hiermede eindig ik, hopende, dat velen in dit stukje buitenleven iets nieuws en belangwekkends gevonden hebben.

J. VIJVERBERG.

VERZEN.

HERFST.

Geruischloos schrijdt mijn voet op 't zacht tapijt van blaären,
Het bleeke zonlicht speelt door 't dunne looverdak,
En 't gele blad valt van den stengel, tak bij tak,
Om zich voor d'eeuwigheid met d'andren te vergaären.

Geen vogelengezang weerklinkt meer door het bosch,
Zij maakten zich gereed naar 't Zuiden heen te snellen,
Om dáár aan vriend en maagd de wond'ren te vertellen
Van 't zachte nest, het kroost en 't woud in al zijn dos.

Op 't zachte bed van mos vlei ik mijn leden neder,
De stilte om mij heen verbreekt slechts 't ritselend blad,
Dat, vallend voor mijn voet, mij dit te zeggen had:
In sap en kracht en merg keer ik eens tot u weder.

Want als zoo straks, verzeld van felle regenvlagen,
De herfstwind giert, en beukt op tak en bast en stam,
Zijn wij de vruchtb're mest, die uit zich zelf hij nam,
Want 't oerwoud voedt zichzelf in eeuwigheid van dagen.

* * *
SEPTEMBER.

In het Bloemendaalsche bosch.

S o n n e t.

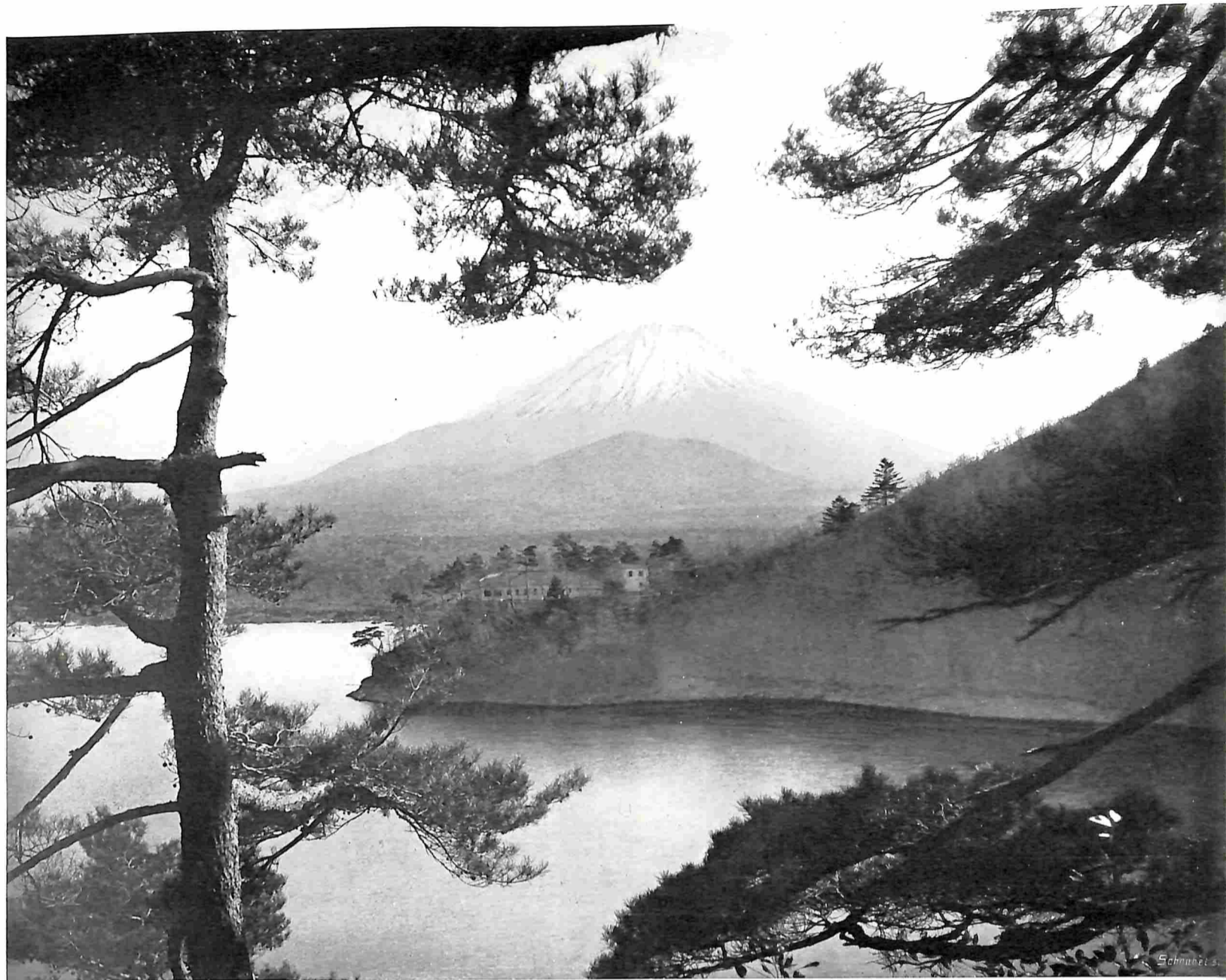
De avondzon neigt achter 't slapend woud;
Zooeven nog heeft 't licht der schuine stralen
Op boom en struik en gras, en langs den rand der dalen,
Een kleed geweven, als van glinstrend goud.

De duisternis schuift langzaam over 't woud;
Pas nog bladstil in uw gewijde zalen,
Wáár tusschen tak en stam ik 't zonnelicht zag dwalen,
Suist nu de avondwind en maakt het goud.

O gij Septemberlicht, Septemberzonnestrallen,
Speelt nu op groen en bruin, op geel en rood,
En coloriet en tinten, met geen verf te malen,

Schenkt gij thans, bosch, dat pas nog schaduw boodt;
Uw bladerdos doet u in duizend kleuren pralen,
Tot straks het winterkleed u dekt, als tot den dood.

NARDOSMIA.

DE HEILIGE BERG „FUJI”.

EEN NIEUWJAARSUITSTAPJE IN DE JAPANSCHEN BERGEN.

NIEUWJAAR is het feest voor de Japanners. Ze snijden het oude jaar af als de bamboetakken, die ze den laatsten December voor hun huizen planten; ze nemen, klokslag twaalf, wanneer in de landen van het zoogenaamde beschaafde Westen, geklonken, geschoten, gedronken en gekust wordt, een bad, om het nieuwe jaar rein in te gaan, en dan — vieren ze zeven dagen feest. Dan zijn alle kantoren, alle banken, alle winkels gesloten, dan leeft de Japanner uitsluitend voor zijn plezier.

Wat konden wij beter doen dan deze vrije dagen óók voor ons plezier te leven?

We trokken de bergen in.

Het klimaat in Japan, dat overigens niet heel veel van het Hollandsche klimaat verschilt, is van dien aard, dat het najaar altijd zonnig is. Terwijl Holland zijn „donkere dagen tusschen Kerstmis en Nieuwjaar” beleefde, baadden wij ons in den verkwikkendsten zonneschijn. Op Kerstmis fietsten wij langs de diep-blauwe zee, en het oude vrouwtje in den bloementuin te Sugita, waar we — ook dit keer *buiten* — thee dronken, bood mij een van haar laatste rozen en een van haar eerste pruimenbloesems, symbool van het heengaande en het komende jaar...

Op Nieuwjaar is het altijd mooi weer. Dan draagt elke Japanner een nieuwe kimono, dan spelen de kinderen op straat met houten beschilderde raketten en veeren volants.

O, die aardige tafereeltjes, vooral in de dorpen, waar we langs trokken, die vroolijke lachende jeugd in bonte kleuren, spelend in de zon!

Maar hoe kunnen ze ook anders dan altijd lachen en vroolijk zijn, in een land, waar zooveel zon is en waar zooveel bloemen zijn?

Onze tocht gaat naar Miyanoshita, een dorp in de bergen, op vier uur afstand van Yokohama, waar veel vreemdelingen heentrekken, omdat het een uitstekend hotel bezit, misschien het beste hotel uit Japan. Ja, van al de comfort in zoo'n hotel, (dat door Japanners beheerd wordt), heeft men in het Westen geen begrip. Behalve de gezellige kamers, de uitstekende maaltijden, en de volmaakte bediening, heeft men daar het genot van baden, zooals in geen andere plaats. Er zijn daar namelijk koude en warme bronnen; en het heldere water, dat zacht is als fluweel, wordt direct in de badkamers geleid, die alle marmeren baden of

kuipen van reukhout in den grond hebben. In den tuin is bovendien een groot zwembassin, met natuurlijke douche in den vorm van een waterval, maar daar wordt alleen 's zomers gebruik van gemaakt.

Wie van een vermoeienden wandeltocht thuishoort, wordt door zoo'n bad geheel opgefrist en is dadelijk zijn moeheid kwijt. En al is het hotel vol gasten, ieder kan onmiddellijk baden, want er zijn ongeveer zestig badkamers. Vergelijk dit eens bij een Fransch of Duitsch of, helaas, het moet er bij, Hollandsch hotel.

De gasten komen in Miyanoshita meestal wandelend aan, want de trein gaat lang zoo ver niet. Een uur sporen, ruim een uur elektrische tram, en dan moet er twee uur geklommen worden. Er zijn natuurlijk rickshaws, draagstoelen en paarden voorhanden, maar welk gezond mensch denkt er aan iets anders dan zijn beenen te gebruiken? De weg voert meestal langs een bergstroom, en het landschap is hier echt liefelijk Japansch, nog niet grootsch. De bergen zijn, ook in den winter, grotendeels groen, begroeid met allerlei dennen en telkens bamboe-boschjes, waarvan het zacht-groene, teere loof lijkt op wuivende veeren. Eigenaardig zijn de van bamboe of stroo gevlochten manden, die met zware steenen gevuld zijn en overal aan de oevers liggen, om het water te keeren.

Soms passeeren wij een schilderachtig dorp, en aldoor spelen er de kinderen, en ook jonge meisjes en mannen handig en gracieus met hun raketten.

Lijkt het weer niet precies een sprookjesland, waar iedereen leeft voor het mooie en voor plezier?

En wie 's avonds in Miyanoshita aankomt, als alle lichtjes in het witte Fujiya Hotel zijn aangestoken, ziet op eens voor zich het feënpaleis, en gelooft heusch niet, dat dit werkelijkheid is.

De lucht betreft, het wordt kouder. Hoe nu? Zou het op den 1sten Januari geen mooi weer blijven?

Daar beginnen opeens witte vlokken te vallen, de eerste sneeuw. Het is heden te laat om nog uit te gaan, maar als morgen de zon maar weer schijnt!

En op den 2den Januari straalt de vriendelijke zon weer uit een blauwen hemel, het heeft 's nachts gevoren, op alle dennen ligt een laagje sneeuw, zoo dun als watten op een Kerstboom, het is een goddelijk gezicht!

De eerste sneeuw is in het nieuwe jaar even komen neervallen, om het heerlijke landschap een bijzondere wijding te geven, om de stilte, die er heerscht, nog stiller, de rust, die over alles ligt, nog rustiger te doen zijn. Wij bestegen een berg, en daar zien we de zee. Nog wat hooger, tot aan den top, en daar zien we Fuji!

Fuji, de Heilige Berg, de vereerde berg in Japan, de mooiste berg van de geheele wereld. Wie hem even ziet, begrijpt niets van de vereering, die Japanners voor hem hebben; wie Japan vluchtig bezoekt, kan niets voelen van het bijzondere, dat dezen berg kenmerkt; maar wie hier woont, wie er dagelijks naar uitkijkt, of de zuivere pyramide-vorm aan den hemel zichtbaar is, wie weet, dat bij elk uitstapje de groote vraag is, of Fuji zich ook vertoont, wie hem gezien heeft tegen een gloeienden avondhemel in den zomer, wie hem bewonderd heeft in de eerste opkomende zonstralen, wie hem gadeslaat in den herfst, als zijn sneeuwkruin al grooter en witter wordt, wie hem ziet van alle kanten in al zijn wisselende gedaanten, toch eeuwig dezelfde, alleenstaand en zich trotsch verheffend met edele opgaande lijnen, die heeft hem liefgekregen.

Fuji vertoont zich voor ons en de dag is een blijde dag!

Hoevelen hebben niet deze bergen bestegen en niet anders dan dichte wolkengordijnen gezien, die hem bedekken. Wij zijn waarlijk gelukskinderen!

Den volgenden dag maken wij een grooteren tocht. Naar Hakone, 2300 voet hoog gelegen, waar zich in den uitgebranden krater van een vulkaan een groot meer gevormd heeft, waaraan het zomers verrukkelijk koel is. In een Japansch hotel aan het meer zullen wij overnachten, wel vreezen we de kou, maar in Hakone is het om dezen tijd het mooist, en wij offeren gaarne de gemakken van het Fujiya Hotel op, om iets te zien, dat onvergetelijk schoon moet zijn.

Een koelie, tevens gids, draagt onze bagage en een lunchmand. We nemen niet den gewonen weg, maar een pad, dat voert door Ojigoku (De Groote Hel). Dit is de plaats van de zwavelbronnen. We ruiken de dampen al voor we er komen. Nu zijn de bergen kaal, rotsachtig; hier groeit niets, hier staat geen huis, hier is het op eens zoo woest en grootsch als men maar denken kan. O, ik zou hier niet graag in de schemering aankomen; me dunkt, ik zou in de opstijgende nevels heksen zien dansen, ik zou in den gierenden wind hoongelach hooren, ik zou uit dit demonisch gebied nooit terugkeeren naar de vriendelijke wereld, maar vergaan in deze brandende poelen.

Nu schijnt gelukkig de zon, die zelfs deze Hel iets minder afgrijselijk kan maken, maar demonisch genoeg is het hier toch. De gids voert mij telkens aan de hand, — en zijn ijzervaste greep geeft vertrouwen — want de zwavelbronnen zijn nu en dan vlak naast onzen weg, die eigenlijk geen weg is, en over rotsen, langs afgronden en steile paden voert. Overal stijgen dampen op, en waar we onze stokken in den grond steken, is de aardkorst geheel week, en de stokken komen half verbrand te voorschijn. Meer dan één menschenleven is op deze gruwelijke plek verloren gegaan.

Maar gelukkig — evenals Dante kunnen wij het Inferno weer verlaten. En dan — op eens, als wij de hoogste rots beklommen hebben, zien wij voor ons het liefelijkste landschap.

Van de Hel in den Hemel!

Daar ligt het Hakone-meer, rustig en blauw, de begroeide bergtoppen, die het omringen, spiegelen zich erin, en hoog, hemelhoog boven dit alles, verheft zich Fuji in majestueuze pracht!

Over den bevroren grond wandelen wij nu door bosschen van dennen en bamboe, tot wij aan een theehuisje komen, waar onze lunchmand geopend, een tafel buiten gedekt, een vuurpot eronder gezet wordt, en wij ons te goed doen aan roastbief, ham, tong, kip, kalkoen, wijn, gebak en vruchten.

Dan dalen we af tot het meer, en, in plaats van er langs te wandelen, wat nog twee en een half uur zou kosten, varen we over naar ons hotel. Behalve onze Siberische jassen en plaids krijgen we nog een paar dikke kimono's mee in de boot, en een grooten vuurpot. We trekken onze schoenen uit, — in de Japansche booten zijn nl. geen banken, maar altijd matten en kussens — en zitten heerlijk warm ingepakt bij het kachelkje.

In het hotel groote opschudding. Zomers is het er vol, 's winters komen zelden gasten. Ze dragen al een kachelkje naar onze kamer, waarin een houtskoolvuurtje gemaakt wordt, ze brengen dikke gewatteerde kimono's en dekens, aldoor meer, zoodat er op het laatst een stapel goed ligt, die den weg verspert. En nog bibberen we van de kou in het dunne, houten gebouwtje, waar zoo ruimschoots voor ventilatie gezorgd is. Na een heerlijk bad genoten te hebben, ontdekken we ergens in een ontbijtkamer een echt Europeesch kachelkje met een echte pijp, en dicht hierbij brengen we verder den avond door.

Den volgenden morgen om zes uur: „Sta toch gauw op, kijk toch eens naar Fuji, zoo zie je hem nooit weer!”

Fuji troont al boven alles uit, met zijn sneeuwtop in lichtrozen gloed, maar daaronder zijn wolken, wij zitten midden in

EEN SCHILDERACHTIG DORP IN JAPAN.

JAPAN. OJIGOKU (DE GROOTE HEL).

de wolken, over het meer drijven wolken. Wij blijven kijken, trekken kimono over kimono aan, storen ons niet aan de kou. . . .

De nevelen glijden over het meer, altijd meer, altijd meer, heffen zich op naar Fuji, die de witte jonkvrouwen aantrekt en om zich verzamelt. Maar als dan de zonnestrallen doorbreken, vluchten de jonkvrouwen weg, wazige witte wolkjes maken zich los van Fuji en vergaan. Zijn sneeuwkruijn glinstert weer in flikkerende witheid. En de bergtoppen, die het zonlicht al vangen, spiegelen zich in het meer, dat al blauwer kleurt.

En de heerlijke opgaande lijnen van Fuji zien we nu ook weerkaatst in het meer, iets wat we alleen van plaatjes kenden, iets wat we voor ongelooflijk hielden, omdat bijna nooit iemand het gezien had.

Die dag is de helderste van alle dagen, om half negen zijn wij

bij bergenreeksen, groen, bruin, grijs getint. Maar boven alles, mooier dan alles, nog 9000 voet hoger dan wij op onzen hoogen bergtop, de heilige Fuji. Tegen den middag komen er wolken aan den hemel, Fuji verstopt zich, en als wij naar Hakone afdalen en door de prachtige Cryptomerena-laan gaan, die langs het meer loopt, blijft hij onzichtbaar.

De wandeling terug naar Miyanoshita langs een anderen weg is weer een genot, en het baden in Fujiya Hotel na acht uur geloopt te hebben, meer dan verrukkelijk.

Als wij weer in Yokohama zijn aangekomen, zuchten wij: „Die schönen Tagen von Aranjuez sind vorüber“, maar in herinnering genieten we nog lang na van al het schoone, dat de Japansche natuur ons geboden heeft.

HENRIETTE HOLST-HENDRIX.

DE GROOTE TUINBOUWTENTONSTELLING TE ZEIST.

(Slot).

ZOOALS wij reeds bij den aanvang van ons overzicht der Zeister tentoonstelling mededeelden, werden gedurende de permanente expositie een vijftal tijdelijke tentoonstellingen gehouden. Dit denkbeeld was zeer goed, daar er toch tal van planten zijn, die slechts korten tijd uitgesteld kunnen worden, zonder al te veel te lijden en de afgesneden bloemen en bloemwerken slechts een paar dagen frisch en toonbaar blijven.

Zij, die geregeld deze speciale tentoonstellingen bezochten, zullen in de eerste plaats tot hun genoegen hebben bemerkt, dat de toestand van het terrein, vooral van het achtergedeelte, aanmerkelijk verbeterd was en men er eindelijk in slaagde, niet-tegenstaande de steeds voortdurende regens, de paden in een goed begaanbaren toestand te brengen. De terrein-commissie komt hier zeker een woord van lof voor toe.

Evenals de permanente, zijn ook al de tijdelijke tentoonstellingen uitnemend geslaagd. Te meer bewondering mag dit baren, wijl het doorgaande slechte weer al een bijzonder slechten invloed op de bloemen heeft uitgeoefend en de verwachtingen omtrent de bloemwerken en de snijbloemen dan ook niet zeer hoog gespannen waren. Toch is de eerste tentoonstelling een der beste geweest ooit hier te lande op dit gebied gehouden, en zal ieder, die een reis naar Zeist maakte om de laatste te zien, zich de moeite en kosten zeker niet berouwd hebben.

Ook de tentoonstelling van kasplanten is een waar succes geweest, die voor fruit en groenten voldeed in hooge mate en over die van afgesneden Rozen werd zelfs door buitenlanders met den meesten lof gesproken.

Waarlijk de hoofdcommissie mag, wat de deelneming betreft, zeker zeer tevreden zijn.

De tijdelijke expositie's werden gehouden in linnen tenten. Deze hebben voor zulke doeleinden wel wat voor, doch ook zeer veel tegen. Te ontkennen valt het niet, dat zulke tenten betrek-

kelijk weinig kostbaar zijn en het inrichten van vaak dure gebouwen voorkomen. Is het weer helder, dan zijn zij wat het licht aangaat voor bloemen zeer goed geschikt, daar juist het gedempte licht alle kleuren uitstekend doet uitkomen. Is het daarentegen regenachtig of somber weer, dan is het er veel te donker in en is het vaak moeilijk de tinten uit elkander te onderscheiden. Heeft men daarentegen zonnig weer, dan is wel het licht goed, doch wordt het in zulke tenten veel te warm en te benauwd. Is er dan nog veel bezoek, dan wordt de atmosfeer er weldra zoo drukkend, dat de planten er onder lijden en afgesneden bloemen weldra verwelken. De tentoonstelling van bloemwerken en vooral die van afgesneden bloemen leverden hiervan het meest sprekende bewijs. Wij voor ons zouden dan ook, indien de middelen het slechts eenigszins toelaten, aan gebouwen de voorkeur geven.

De tentoonstelling van kasplanten werd gehouden van 25 tot 28 Augustus. Duidelijk heeft zij geleerd, dat er hier te lande collectie's van warme kasplanten zijn, die met de beste buitenlandsche kunnen wedijveren. Bijzonder mooi was de inzending Varens. Er waren exemplaren bij, die men gerust onverbeterlijk zou kunnen noemen en die onmogelijk mooier gekweekt konden worden. Jammer, dat een tweede zeer groote verzameling dezer planten niet was ingezonden, het zou interessant geweest zijn die twee met elkander te vergelijken.

Zeer mooi waren ook de *Nepenthes* of Bekerplanten, exemplaren, zooals men ze slechts zelden ziet met urnen als overdekt. Het eischt heel wat moeite en zorg om deze planten, wanneer zij zoo groot worden als die, welke hier te zien waren, zoo geze haar bekens. Dit nu was met deze planten geenszins het geval.

In de gemengde collectie's warmekasplanten, bloeiend of niet bloeiend, troffen wij exemplaren aan zoo mooi gekweekt als wij

niet wisten, dat zij hier te lande bestonden, daarbij waren er soorten, die als werkelijk zeer zeldzaam kunnen beschouwd worden. Vooral ook onder de *Begonia's* en bladplanten waren mooie speciemens en een exemplaar zoo groot als de *Begonia riciniifolia* of zoo mooi als de *Pandanus Veitchi* zal men werkelijk niet elken dag zien.

Ook *Crotons* waren in prachtexemplaren aanwezig. Er is een tijd geweest, dat deze mooie bladplanten weinig of niet in tel waren, te verwonderen was dit zeker. De collectie's, die men er echter den laatsten tijd van ziet, toonen duidelijk, dat zij de haar toekomstige plaats weder hebben ingenomen. In goede plantenverzamelingen mogen zij dan ook niet ontbreken.

Hetzelfde geldt voor de *Maranta's*. Ook van dit fraaie geslacht waren een paar inzendingen, waar ieder bezoeker met genoegen naar keek. Wat zijn er toch fraaie kleuren onder deze bladplanten en wanneer men dan weet, dat zij zich betrekkelijk gemakkelijk laten kweken, dan verwondert men er zich over, dat zij nog niet veel meer worden aangetroffen. Ook van *Dieffenbachia's* zagen wij werkelijk mooie exemplaren, die nog eens toonden wat echte sierplanten het zijn. Goed gekweekt, doen zij voor anderen niet onder.

De eenige inzending *Bertolonia's* en *Sonnerilla's* viel ons niet mede, en het zou ons verwonderen, indien zij hier of daar niet beter te vinden waren. Gemakkelijk zijn deze juweeltjes zeker niet, en wij kunnen ons voorstellen, dat hij, die er een mooie collectie van heeft, zich wel tweemaal bedenkt, voordat hij ze naar een tentoonstelling zendt, daar de kans groot is, dat zij thuis komende al heel spoedig dood zullen zijn.

Ook de *Anthuriums* vielen ons niet erg mede. Het is waar, die er waren, konden als goed gekweekt beschouwd worden en de verscheidenheden waren niet onverdienstelijk, doch van zulke prachtige warmekasplanten hadden er heel wat meer moeten zijn.

Orchideeën waren voor den tijd van het jaar zeer voldoende vertegenwoordigd. Einde Augustus is voor deze planten een zeer ongunstige bloeitijd. Vooral één verzameling muntte uit niet alleen door zeldzame, doch ook door goed gekweekte planten, jammer daarom, dat zij niet bijzonder smaakvol was opgesteld.

Een tweede verzameling, die wel wat mat van kleur was en uit weinig soorten bestond, won het wat dit aangaat verreweg van de eerste, de opstelling liet van deze niets te wenschen over. Ook de andere ingezonden collectie's waren zeer voldoende en toonden, dat er ook in ons land nog degelijke liefhebbers van deze planten bestaan.

Behalve deze voornaamste waren er nog tal van kleinere verzamelingen kasplanten ingezonden, die met haar allen deze tijdelijke tentoonstelling een waardig begin van deze reeks deden zijn.

* * *

De tweede speciale expositie was van afgesneden Rozen. Zij werd gehouden van 1—3 September, en deze kan gerust onder de beste gerekend worden, die ooit hier te lande plaats vonden. Te aangenamer is het dit te kunnen constateeren, wijl het weer voor Rozen al bijzonder slecht was geweest, en het wel pleit

voor onze kweekers, dat zij nog zulke fraaie verzamelingen konden bijeenbrengen.

Prachtig mooi waren de inzendingen naar de vraag: „De schoonste en best gevarieerde verzameling Rozen in hoogstens 100 verscheidenheden 3—5 takken in één vaas?” Het is heusch geen kleinigheid om zulke collectie's bijeen te brengen. Een der ingezonden verzamelingen muntte vooral uit door haar mooie verscheidenheden, en het waren vooral de *polyantha* en de *Iersche Rozen*, die aan deze collectie een bijzondere bekoring gaven. Beiden beginnen gaandeweg zich meer en meer in de populariteit van het publiek te verheugen, en in de rozentuinen zoowel als hier bleek duidelijk hoe gewettigd die voorkeur is. De bloemen van een andere verzameling waren inderdaad superieur. Ook nieuwe Rozen zagen wij hier in vrij groote getalen, en één collectie was er, die daar al bijzonder door uitmuntte.

Bijzonder trok de aandacht de reusachtige verzameling van de nieuwe, in ons land gewonnen Roos *Jhr. J. L. Mock*. „Das wird eine Welt-Rose, wie Testout, Kaiserin und Druschki es sind” verklaarde de heer Lambert, een der grootste rozenkweekers van Europa, een uitspraak, die zeker nogal wat beteekent. Het is dan ook een bijzonder prachtige aanwinst en door haar in een zoo groot aantal te exposeeren, werd de waarde er van duidelijk aan het licht gebracht. Een zeer mooie nieuwe Roos is ook de *Mama Looymans*, die, wat kleur betreft, heel veel overeenkomst toont met de zoo aantrekkelijke *Aennchen Müller*, welke, zooals wij reeds mededeelden, in een der rosariums zoo overvloedig stond te bloeien. Ook de nieuwe roos *Neervelt*, die afkomstig is van de *Princesse de Béarn*, doch een helderder kleur toont, belooft heel wat voor de toekomst.

Duidelijk heeft deze rozententoonstelling getoond op welk een hoog standpunt onze kweekers ook op dit gebied staan. Nog zoo heel lang is het niet geleden, dat niemand er aan dacht hier te lande nieuwe Rozen te winnen, die werden uit het buitenland ingevoerd en thans zijn de hier gewonnen nieuwigheden van dien aard, dat menig buitenlander ze onzen kweekers benijdt. Wij zijn werkelijk op den goeden weg.

De Rozententoonstelling te Zeist is een succes voor deze kweekers geweest.

* * *

Van 7—9 September vond de expositie van bloemwerken plaats. De verwachting was, afgaande op de talrijke inschrijvingen, tamelijk hoog gespannen en is geenszins teleurgesteld, hoewel het slechte weer dit deed vreezen. Slechts één roep ging er onder de talrijke bezoekers op over het prachtige bloemwerk, dat er te zien was; door een deskundige hoorden wij deze tentoonstelling een der beste, zoo niet de beste noemen, welke ooit hier te lande op dit gebied gehouden werd. Belangrijk was het, omdat ook een zeer bekende Duitsche firma mededong, en dus een vergelijking te maken was tusschen het Nederlandsche en het buitenlandsche werk.

Onze landgenooten zijn eervol uit dezen strijd te voorschijn gekomen. Verwonderen doet ons dat niet. Wij zijn enkele malen in de gelegenheid geweest om fransch zoowel als duitsch bloem-

Foto H. Bickhoff.

DE TENTOONSTELLING TE ZEIST.
INZENDING FRUIT VAN DE VEILINGS-VEREENIGING GELDERMALSEN EN OMSTREKEN

werk met nederlandsche te vergelijken en steeds trof het ons, dat het eerste minder sierlijk was dan het laatste. Gewoonlijk is het duitsche werk te overladen en te massief, het fransche daarentegen te los en niet voldoende geacheveerd.

Van de fantasiestukken met Orchideeën trof ons in het bijzonder een witte Corsoparasol met *Cattleya's* bewerkt. Deze was al bijzonder fraai en sierlijk van uitvoering en overtrof een waterput, die gedeeltelijk uit gele *Oncidium's* samengesteld, te overladen en daardoor minder mooi was. Ook onder de fantasiestukken zonder Orchideeën was zeer fraai werk, en wij kunnen ons voorstellen, dat het der jury heel wat moeite gekost heeft om uit al dit mooie het fraaiste te kiezen. Aan een anker werd de 1ste prijs toegekend, dit was vervaardigd uit blauwe pensee's opgewerkt met witte Lelie's en wij moeten bekennen, dat het zeer mooi was. Doch onvermeld mag zeker niet blijven een hekje, dat, met barnsteenkleurige *Dahlia's* en *Gladiolus* bewerkt, al zeer fraai was.

Bloemenmanden waren er heel wat ingezonden en het waren vooral de lage vorm, n.l. die, welke niet hooger dan 50 c.M. mochten zijn, welke ons verreweg het best konden bekoren.

Het is voor een binder lang geen gemakkelijk werk zoo laag te blijven en aan deze moeilijke opgaf is hier inderdaad voldaan. Vooral verschillende lagere kamerplantjes waren in deze stukken met zeer veel succes gebruikt. Bij de hooge bloemenmanden had de fantasie een veel ruimer veld en de vraag rees bij ons of

Ten slotte mogen wij niet onvermeld laten eenige kransen samengesteld uit Coniferengroen en dennenappels. Wij zagen dit materiaal in Duitschland meermalen, doch hier te lande slechts zeer zelden gebruikt, waarom het ons genoeg deed te zien, dat ook onze binders het gaan aanwenden. Door een flinke inzending z.g.n. snijgroen werd getoond, dat onze kweekers de kunst om dit voor bindwerk onontbeerlijke materiaal te kweeken, goed verstaan, trouwens, ieder in het tuinbouwvak eenigszins op de hoogte, is daar volkomen van overtuigd.

Geen ondankbaarder werk, dan het geven van een beschrijving eener tentoonstelling van bloemwerken en hoogst moeilijk in dit geval, waar zoo veel mooi werk in een kleine plaatsruimte moet worden besproken. De overtalrijke bezoekers, die deze tentoonstelling bezochten, zullen wel met ons instemmen, wanneer wij zeggen, dat zij in alle opzichten uitstekend geslaagd is.

Minder goed dan de voorgaande, slaagde de speciale tentoonstelling van snijbloemen, die op 10 en 11 September werd gehouden. Twee factoren zijn daar voornamelijk de oorzaak van. De eerste was het ongunstige zomerweer, waardoor, zooals wij reeds mededeelden, tal van bloemen zich niet behoorlijk ontwikkelden, terwijl die, welke tegen de verdrukking in toch ontloken, stuk woeien of verregenden. Deze invloed is zoo groot geweest, dat verscheidene inschrijvers niet konden inzenden, wijl hun bloemen niet goed toonbaar waren. Een tweede bezwaar was, dat deze tentoonstelling in tenten werd gehouden en het de twee

dagen van de snijbloemen-tentoonstelling zeer warm was waardoor de atmosfeer in de tenten zoo drukkend werd, dat een paar uur na de opening de meeste bloemen verwelkt waren. Daarbij stonden deze in vazen op tafels en keek men er dus tegenaan in plaats van er op. Dit was een bepaalde fout bij deze expositie, die oorzaak was, dat zij lang niet zoo voldeed als al de andere. Had men de tafels weggebroken en de bloemen wijd uiteen op den grond gezet, de indruk zou heel wat mooier geweest zijn. Zij, die belangstellen in vastplanten konden anders op deze tentoonstelling hun hart ophalen. De beide ingezonden collectie's snijbloemen ervan waren zeer voldoende en toonden hoe goed onze kweekers er van voorzien zijn. Het is werkelijk niet gemakkelijk in dezen tijd van het jaar zulke verzamelingen bijeen te brengen. Vooral waren er mooie *Phloxen*, *Asters* en *Pyrethrums*.

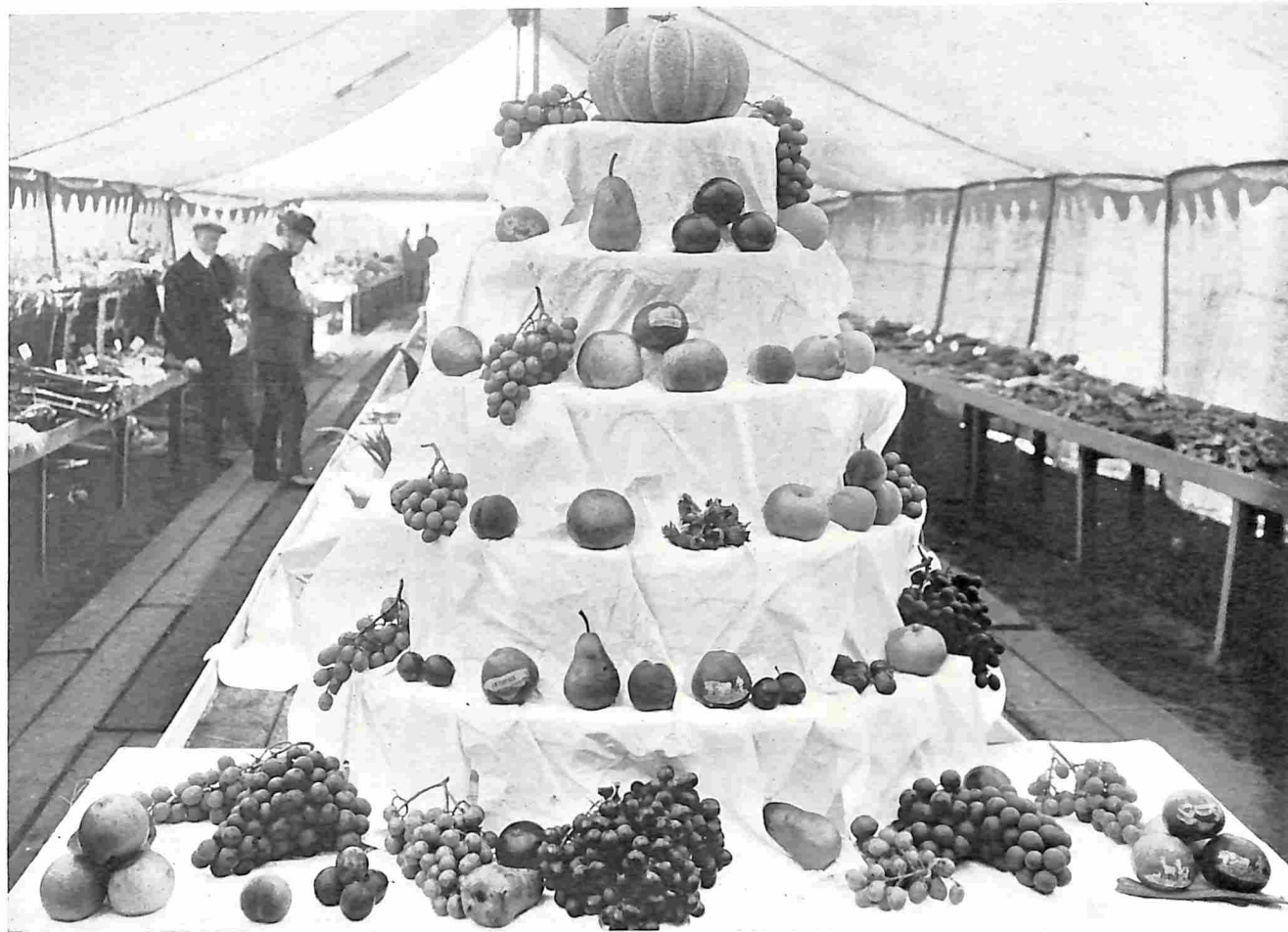

Foto H. Bickhoff.

DE TENTOONSTELLING TE ZEIST.

INZENDING VAN FIJN OOFF VAN G. VERMEER, HUIS DE GEER, JUTPHAAS.

hier niet wat al te wild werk was geleverd, of hier niet een weinig overdrijving in het spel was.

Bruidsbouquetten en balbouquetten met en zonder Orchideeën, waren zeer talrijk aanwezig, en wij willen gaarne bekennen, dat er onder het ingezondene al bijzonder mooi werk was. Bij deze inzendingen bleek vooral de groote waarde der Amerikaansche Anjelieren, die hierbij in vrij groote getalen gebruikt waren, en er zich prachtig voor leenen.

Dat er zich ook onder de verschillende vazen, gevuld met bloemen, prachtig werk bevond, zal wel niet behoeven gezegd te worden. Bij deze was vooral veel gebruik gemaakt van Rozen en Lelie's, twee bloemsoorten, die zich voor dit soort werk bij uitstek leenen. Grafkransen en grafkruizen waren ook zeer talrijk aanwezig en ook hieronder bevonden zich prachtige stukken, vooral dat bewerkt met blauwe pensee's kon ons zeer goed bevallen, doch gerust kan gezegd worden, dat het werk over het algemeen zeer fraai was.

De inzendingen manden gevuld met bloeiende en niet bloeiende planten, konden ons minder aanstaan. Wel was o.a. die met *Lelie's* en *Begonia Gloire de Lorraine* lang niet onverdienstelijk, doch wij zijn van oordeel, dat men er planten voor had moeten gebruiken, die zich in de kamer goed houden, dit scheen vergeten te zijn.

Ook de tafelversieringen waren over het algemeen goed. Dit is lang geen gemakkelijke opgaf en eischt veel routine, daar men rekening moet houden met den indruk, die zoo'n versiering bij kunstlicht maakt. Of al de inzenders dat wel gedaan hebben, betwijfelen wij wel eenigszins.

Ook onder de nieuwere soorten was zeer veel moois en duidelijk bleek, dat onze kweekers op de hoogte van hun tijd zijn.

Hetzelfde kan gezegd worden van de zaadhandelaars. De twee collectie's éénjarige zaadbloemen waren zeer mooi en bevatten het nieuwste, dat er in de laatste jaren is uitgekomen. De vooruitgang, ook bij deze planten, is zeer groot. Ook met de *Lathyrus odoratus* is dit het geval. Deze in Engeland zoo populaire zomerbloem begint hier te lande hoe langer hoe meer ingang te vinden, wat duidelijk uit het aantal inzendingen bleek. Veel slag om ze mooi te etaleeren heeft men, wat wel vreemd is, hier te lande nog niet. Slechts één inzending maakte hierop een uitzondering. Het priëltje opgebouwd van *Asparagus* en *Medeolagroen* met Palmen, waar de vaasjes met *Lathyrus* overal tusschen uitkeken, maakte een alleraardigsten indruk en voldeed zeer goed, doch hoe mooi het als geheel ook was, als wijze van tentoonstellen dezer bloemen verdient het geen navolging, daar het te moeilijk was de verscheidenheden te vergelijken. De samenstelling verried echter zeer zeker den goeden smaak van den inzender.

Vermelding verdienen zeker nog de inzendingen afgesneden halmen van siergrassen en de takken van bloemheesters. De eerste toonden, dat er tegenwoordig heel wat op dit gebied bestaat, meer dan menig een wel denken zou en dat er in dezen tijd nog zooveel bloemheesters in bloei zouden zijn, hadden zeker velen niet gedacht. Vooral de *Hibiscus* en *Ceanothus* waren zeer mooi en heel wat bezoekers keken met verwondering naar de reusachtige bloeiwijzen van de *Hydrangea paniculata grandiflora*.

Ten slotte mogen wij niet onvermeld laten de werkelijk aardige

inzending van in het wild voorkomende bloemen. Er waren soorten bij, die lang niet algemeen gevonden worden en het bijeenbrengen zal heel wat moeite gekost hebben. Ook het arrangement was bevallig en smaakvol, de champignons deden zeer goed tusschen de bloemen.

Dahlia's waren er heel wat ingezonden, doch opmerkelijk was het, dat het alleen *Pioendahlia's* waren, en dat de mooie, fijne *Cactusdahlia's* geheel ontbraken. Gaarne willen wij aannemen, dat het slechte weer oorzaak was, dat het groote moeite zou gekost hebben een goede collectie daarvan bijeen te brengen, doch dat de voorname kweekers van deze planten te Leiden en Haarlem zoo geheel weg bleven, verwonderde ons ten zeerste. De vooruitgang in de *Pioendahlia's* viel hier bij een paar collectie's duidelijk waar te nemen, hoewel de omstandigheden zeer ongunstig waren, daar door de drukkende warmte de meeste bloemen slaphingen. Bijzonder mooi waren de bloemen van de nieuwste verscheidenheid *Prinses Juliana*. De groote bloemen staan flink recht op de krachtige stelen, zij zijn goed gevuld, mooi van vorm en schitterend wit met een lichtgeel weerschijn in het hart. Ook de *Geisha* is een bloem, die door haar grilligen vorm en schitterend geel met roode kleur ieders aandacht trekt. Vooral door haar vorm en kleur munten ook uit de *Bertha von Suttner*, licht zalmkleurig rose, *Sneeuwvitje* met mooie, losse, zuiver witte bloemen, *Pearl*, zacht rose met lichtgeel hart, *Crescendo* zeer mooi van vorm, lichtrose en *Mme van Loon*, die haar schitterend roode bloem flink rechtop draagt.

Bepaald jammer was het, dat zooveel bloemen door de warmte geleden hadden, waardoor deze tentoonstelling lang niet zoo mooi was, als zij had kunnen zijn.

De laatste, doch zeker een van de belangrijkste der tijdelijke tentoonstellingen, was die van groenten en ooft, welke van 14—16 September, den dag der sluiting, werd gehouden. Wij betwijfelen of er in ons land wel ooit zulk een verzameling groenten en vruchten bijeen is gebracht en deze expositie kan dan ook als een bepaald succes worden beschouwd. Groenten waren er inderdaad zeer veel ingezonden en de kwaliteit van het ingezondene viel bepaald te roemen, want ook op dit product heeft de ongunstige zomer in niet geringe mate zijn invloed doen gelden. Zeer mooi was o.a. een uitgebreide collectie voor marktverkoop, de groenten in manden, de komkommers en tomaten in kistjes verpakt. Ook de inzendingen peulvruchten, vooral die in manden, waren zeer mooi. Kool was uitstekend vertegenwoordigd en de inzendingen toonden duidelijk, dat dit een cultuur bij uitnemendheid van onze groentekweekers is. Er waren echte prachtexemplaren bij, waar menige groenteboer met genot naar stond te kijken. Ook uien waren goed vertegenwoordigd en de komkommers mochten bekeken worden, al mogen wij niet ontkennen wel eens grootere gezien te hebben.

Zelden zagen wij zoo'n volledige verzameling toekruiden als op deze tentoonstelling. De beide inzendingen konden gerust tegen elkaar concurreren, beiden waren zeer goed en wij bemerkten enkele soorten, die wij zelden of nooit op tentoonstellingen zagen. Teekenend was het zeker, dat er op dit gebied zooveel collectieve inzendingen waren. Zoowel veulingsverenigingen als afdelingen van de Mij. voor Tuinbouw hadden ingezonden en hieraan was het zeker te danken, dat er zooveel volledige verzamelingen bijeen waren. Op deze expositie bleek duidelijk, dat Nederland nog steeds een groententuin van Europa kan genoemd worden.

Ooft was er wellicht nog meer ingezonden dan groenten en zoowel onze vruchtenkweekers, als onze tuinbazen hebben hun goeden naam eervol gehandhaafd. De Druiven, Perziken en

Pruimen, die men er zag, waren om van te watertanden. Trossen zooals de hier tentoongestelde *Black alicante* en *Gros Maroc* ziet men niet veel. Ook waren er prachtige *Frankenthalers* en witte druiven, vooral *Muscat of Alexandria* en *Fosters White*. Van de Perziken waren prachtexemplaren aanwezig van *Lord Palmerston*, *Oranje Perzik* en *Late Montagne*. Er waren vruchten bij om zoo in te happen. De inzendingen Appels en Peren waren zeer belangrijk en er bleek uit, dat er al heel wat verscheidenheid op dit gebied bestaat. Van het meeste belang leek ons wel de inzending van de Geldermalsche Veulingsvereniging. Door het grovere fruit in mandjes en het fijnere in kistjes met een aantal photo's en kaarten, was hier een beeld gegeven van het belang van deze vereniging voor een onzer welvarendste streken. Interessant was deze inzending in hooge mate, zij gaf toch een duidelijk beeld van het veulingswezen, en ook toonde zij den bezoekers fruit, zooals het niet bij enkele stuks, doch bij Hectoliters te verkrijgen is, hier niet enkele, uit een groote hoeveelheid, uitgezochte prachtvruchten, doch manden vol, zooals zij dagelijks verhandeld worden.

Van groot belang was zeker ook de groote inzending van de Hoogere Tuin-, Land- en Boschbouwschool, vooral ook, omdat zij voor de bezoekers zoo bijzonder leerrijk was. Hier toch waren kleine hoeveelheden vruchten tentoongesteld, doch er stond bij vermeld, waartoe zij het best geschikt zijn, n.l. voor de particulieren, of voor den handel, voor tafel- of keukengebruik, terwijl ook de vormen, waarin de verschillende boomen bij voorkeur gekweekt moeten worden, er eveneens bij vermeld werd. Hoe mooi ook de inzending van een uitgebreide collectie fruit is, van veel meer belang achten wij toch de beide laatste, daar de eerste een kijk geeft op het veulingswezen en de laatste een leerschool voor de bezoekers is. Zeer interessant waren ook de in potten gekweekte vruchtboompjes, met appels goed bezet, die hier te zien waren. Deze cultuur is hier te lande nog lang niet algemeen en verdient zeker wel navolging.

De wijze van uitstellen kon ons geenszins bevalen en ook in dit opzicht zijn de Engelschen ons verre de baas. Wanneer men ziet, wat men daar van fruit- en groentententoonstellingen weet te maken en men denkt dan, dat de afbeeldingen ervan thans wekelijks onder de oogen van onze kweekers komen, dan staat men verbaasd, dat zij dit goede voorbeeld niet navolgen. Laat men niet denken, dat het uitsluitend op het

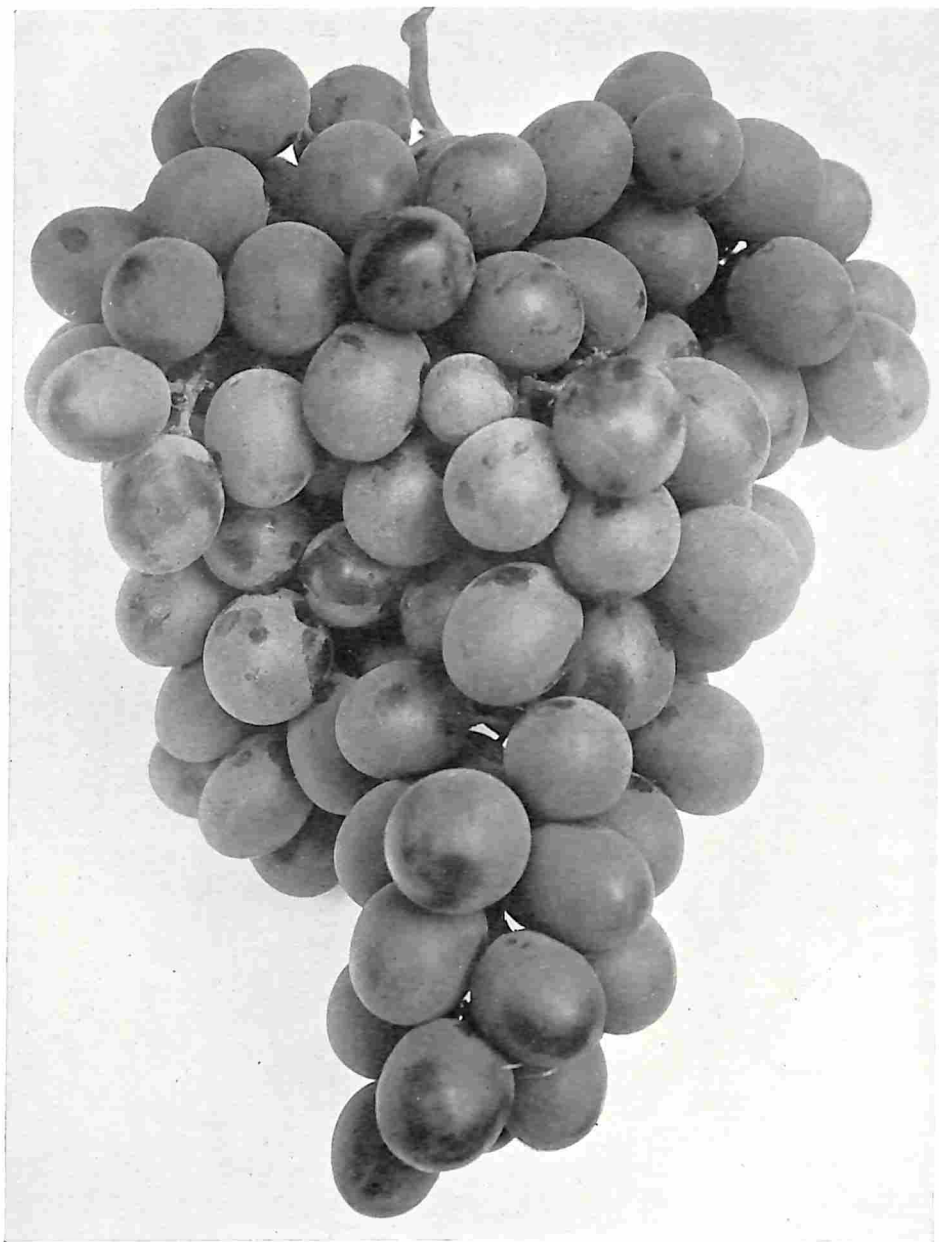

Foto H. Bickhoff.

DE TENTOONSTELLING TE ZEIST.

„BLACK ALICANTE”, DRUIF IN HET WESTLAND GEKWEEST.

ingezondene en niet op de wijze van etaleeren aankomt. De groenten- en ooft-tentoonstellingen zijn bij ons Nederlandsch publiek veel minder populair dan de bloemen-expositie's en dat is grootendeels zeker aan de minder aantrekkelijke wijze van uitstellen te wijten. Toch is het belang dezer speciale tentoonstellingen zeker niet minder, en ligt het dus op den weg van de inzenders te trachten ze in aantrekkelijkheid voor het publiek te doen winnen.

Veel zou er ook over deze laatste tijdelijke tentoonstelling nog te zeggen zijn, doch wij meenen niet meer ruimte van dit blad te mogen vergen. Zeker is het, dat zij een waardig slot vormde van deze reeks expositie's, waarin allen onderdeelen van den tuinbouw gelegenheid geboden werd om tot hun recht te komen, een gelegenheid, zooals tot heden nog niet bestaan heeft. Dat niet alle streken van ons land daar voldoende partij van getrokken hebben, is zeker te betreuren. Dat bijv. het Noorden en Oosten, dat Limburg en Brabant zoo goed als niets inzonden, is jammer. Hadden zij het gedaan, dan zou het beeld, dat van onzen Tuinbouw gekregen was, nog duidelijker geweest zijn, doch de deelneming was belangrijk genoeg om én de permanente én de tijdelijke tentoonstellingen goed te doen slagen. Van hoeveel belang de Tuinbouw is, bleek door deze groote tentoonstelling volkomen.

Wanneer het laatste gedeelte van deze beschrijving de lezeressen en lezers van „Buiten” onder de oogen komt, dan behoort deze tentoonstelling reeds tot het verleden. Gerust durven wij verklaren, dat zoowel de permanente als de tijdelijke expositie's uitstekend geslaagd zijn. De invloed, die van haar zal uitgaan, belooft geen geringe te zijn. Zij heeft ons toch geleerd, dat onze vaderlandsche tuinbouw van veel meer belang en tot veel meer in staat is, dan van hem verwacht werd. Gebleken is nu, dat een zomertentoonstelling van langeren duur in ons land zeer goed uitvoerbaar is, en wanneer straks de groote voorjaars-tentoonstelling, die de Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur in het voorjaar van 1910 te Haarlem zal houden, evenveel succes heeft, dan behoeft er niet de minste twijfel meer te bestaan of het slagen van een groote, algemeene Nederlandsche Tuinbouw-tentoonstelling is zeer goed mogelijk. Thans reeds heeft het groote publiek eenig inzicht kunnen krijgen in de beteekenis van den Tuinbouw en dat die veel meer beteekent, dan zij vermoedden, zullen velen zeker wel bemerkt hebben, en toch is hij pas in het begin van zijn ontwikkeling, veel is er nog van hem te verwachten als een belangrijke tak van volksbestaan. Dat deze tentoonstelling zoo uitnemend slaagde, is zeker voor een groot deel te danken aan den ijver en de energie van de Hoofdcmissie en van verscheidene leden der subcommissie's. De voorbereiding heeft veel moeite gekost, doch de uitvoering is met bijna onoverwinbare zwaarigheden gepaard gegaan, waartoe vooral de slechte weersgesteldheid zeer veel heeft bijgedragen. Zeer veel pogingen zijn gedeeltelijk door het slechte weer telkens mislukt. Wanneer men aan al die moeilijkheden terug denkt, dan gevoelt men eerbied voor hen, die deze expositie tot een zoo goed einde hebben weten te brengen en dan zullen zij, die, hetzij direct, hetzij zijdelings met den Tuinbouw in betrekking staan, met ons gaarne dank brengen aan hen, die met opoffering van veel tijd, veel moeite en veel zorg deze tentoonstelling hebben georganiseerd. Zij hebben er niet alleen den Tuinbouw, doch ons geheele land een dienst mede bewezen, een dienst, die zeker door velen gaarne erkend zal worden.

E. TH. W.

BALI EN PERGAMUM

OP HUN KUNSTREIS DOOR DUITSCHLAND EN OOSTENRIJK.

II. OP DEN INSELSBERG.

REEDS maanden te voren had de oude heer Naumann dringend z'n vrienden Ciro en Bali, de „Hauskapelle” van het vorige jaar, uitgenoodigd om toch weer op den hoogen Inselsberg in z'n hotel te komen spelen. Ciro kwam weliswaar niet mee, maar ook Pergamum was hartelijk welkom. Dat gaf me daar een beroering in het tóch al niet kalme berg-hotel: de muzikanten zijn er weer!

Een voor een kwamen ze allen toelopen om de vagebonden als oude vrienden te begroeten, of om kennis te maken met het tweetal, dat een tijdlang de Thüringsche bergen en bosschen zou opvroolijken met hun muziek. Daar had je den glimlachenden Ober, den gentleman met fraaibesneden kop en vriendelijke plooitjes in z'n heele gezicht; nooit heb ik den Ober anders gezien dan glimlachend.

Daar had je Reinhold, den jongsten zoon van den Wirt; na een leertijd van eenige jaren als kok en kellner voerde hij nu naast z'n vader beheer over het hotel, met de bedoeling, binnenkort zelf aan het hoofd te staan. Niet te vergeten den ouden heer Naumann zelf, „biedere” Deutsche patriarch met een vriendelijk gezicht in een krans van wit haar en witten baard; en bijna tot tranen geroerd de gezellig-dribbelende moeder Naumann, huise-lijk álmoedertje met haar crêpe mutsje en grijze haren.

En dan de kromgesloofde Friedrich, de manke huisknecht, die, naar beweerd was, alleen Friedrich heette, omdat de gewoonte dat voor Duitsche huisknechts meebrengt: den heelen dag hinke-beende hij op en neer tusschen de voordeur, waar de rijtuigen stil-hielden, en het achterhuis, het terrein van z'n huiselijke werkzaamheden, en onophoudelijk bonsde z'n manke stap door de gangen. En dan de kellners en de meiden — te veel om op te noemen: en allen waren ze blij: de muzikanten waren er weer!

Een klein, maar gezellig kamertje werd ons hokje, waar we onzen geringen rommel heenbrachten, en ons klaar maakten om direct te spelen: want het heele hotel was verlangend om ons te hooren.

In de ruime, door glas afgesloten veranda, waar hagelwitte tafeltjes gedekt staan, en kraakheldere kellners heen en weer ijlen tusschen de menschengroepen, in deze gezellige concertzaal zouden we dagelijks onze kunsten vertoonen, 's morgens, 's middags en 's avonds, al naarmate publiek aanwezig was en het ons lustte te spelen. Een cakewalk, een wals, een marsch, een stuk meer serieuze muziek, een zangnummer — ziedaar ongeveer het gewone programma, dat voor elk nieuw publiek afgespeeld werd.

Dan wisselden Bali en Pergamum een blik van verstandhouding,

en een van de twee stond op, nam den kunstenaars-hoed van het weelderig gelokte hoofd, en ging „sammeln”. Evenals een visscher z'n zegen spant over de breede rivier, wijd uitdijend het visschen-verdervende net, opdat niets van den buit ontsnappe; en rijk is de vangst als de vlijtige werker naar huis keert, waar blijde gezichten hem vol verwachting tegemoet stralen — zoo ook vischten Bali en Pergamum om beurten de dubbeltafelrijge veranda af, nauwlettend speurend, dat geen trouwelooze gast zou ontsnappen aan de offerplichten; en hoopvol lachte de compagnon den terugkeerenden makker tegen, terwijl fluisterend aan de lippen ontsnapten de gevleugelde woorden: „Is er silver bij?”

Dan nog een toestukje, of, als er flink geofferd was, een paar toestukjes, en dan slenterden de muzikanten, de handen in de zakken, weg naar hun kamertje of naar het suizende berg-woud, waar de ontvangst met glinsterende of schampere oogen geteld werd; elke Mark werd gestort in den rood-wit-gestreepten geldzak, het nikkelen kopergeld los, het zilvergeld in de portemonnaie er bij. Op een papiertje, dat mee in den zak ging, werd vermeld de totaalsom van het in den zak aanwezige.

Wat samen nog geen Mark was, werd in een ander zakje bewaard tot de volgende telling, en dan bij het nieuw-ontvangene

gevoegd. Zoo was de boekhouding der naamlooze vennootschap „Bali en Pergamum” ingericht.

Het begon direct goed: een mooie dag weer, en vrij veel publiek; beurtelings in de veranda en in een schilderachtig hoekje van het open voorportaal spelend, werkten we vol vuur den heelen middag door. Eerst natuurlijk de eetherrie, tot circa half drie, dan een periode van slapte, gevolgd echter door den koffietijd, van vier uur af. Wederom stroomde alles vol, in de veranda en op het voorterras, en elke rondgang leverde een hoed vol nikkergeld op. Toen we het publiek naar onze meening voldoende hadden afgewerkt, bleek de ontvangst vijftien Mark te bedragen, juist wat we ons als gemiddelde dagverdienste hadden voorgesteld. En dat alleen in den middag!

's Avonds was Bali jarig; overdag had-ie er geen tijd voor gehad, maar nu zou het dan toch komen.

De weinige logé's waren niet de moeite waard, en toonden ook niet veel lust om een avondje op touw te zetten, zoodat we gerust vrijaf konden nemen.

— Na, zei de Ober, da machen wir so'nen Abend für uns, nicht? Da wollen wir mal nach Patz geh'n, und da nehmen wir uns ein Paar Glas' Bier mit, nicht?

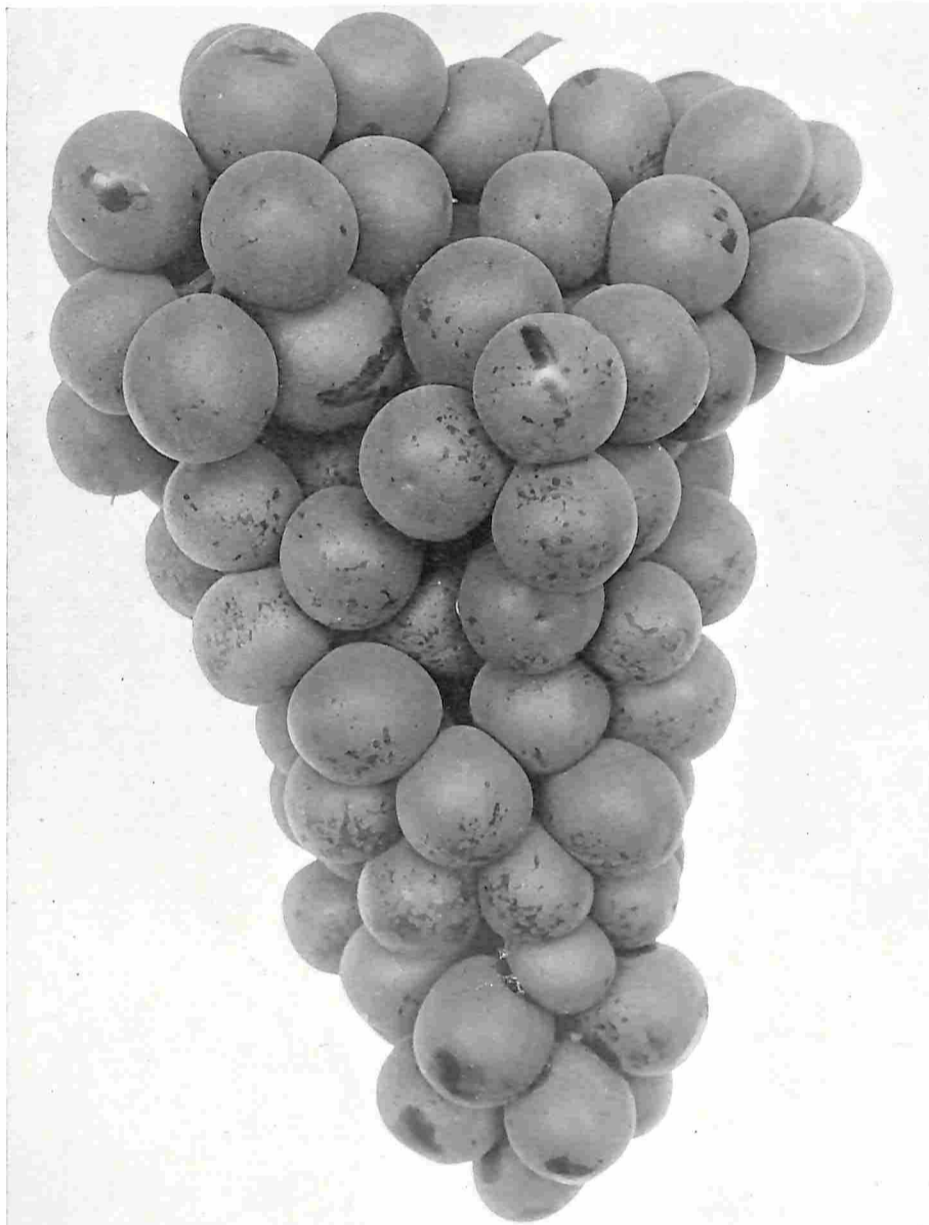

Foto H. Bickhoff.

DE TENTOONSTELLING TE ZEIST.

„GROS COLMAR”, DRUIF IN HET WESTLAND GEKWEKT.

Heb ik den heer Patz al voorgesteld? Drager van dien naam was de oude tolbaas, die in z'n Wegwartshaus, naast ons hotel gelegen, resideerde om de belasting te innen, verschuldigd door de rijtuigen, die op den Serpentineweg naar boven kwamen.

Een echte Thüringsche inboorling, met breeden lachmond, kromgetrokken door de nooit ontbrekende pijp; een platte pet met groene biesjes, symbool van zijn dienstbaarheid aan Sachsen-Coburg und Gotha.

Z'n vrouw was, als papa Patz zelf, een gezellige oude praatgraag, vol natuurlijke hartelijkheid. Nooit ging ze, bolschommelend onder een juk met emmers, over het voorplein, of ze knikte vriendelijk lachend haar beide Italiener goeden dag.

En nu zat daar voor het Wegwartshaus de geheele bevolking van den Inselsberg bijeen, allen met een pot schuimend bier, en de mannen met een smullige pijp. Al de meisjes, die overdag in de briefkaarten-tentjes stonden, alle kamermeiden, alle kooksters, strijksters en waschsters — alles zat bijeen, om te luisteren naar die prachtige muziek van dé muzikanten, hún muzikanten. De lintenbossen werden losgemaakt van de instrumenten, en uitgespreid over den schoot der meisjes, om onder bewonderende uitroepen bekeken te worden; en de mannen dampden uit hun pijpen en bromden wijsgeerige opmerkingen in eerbiedige jovialiteit tegenover die muzikanten — want die schenen toch weer een ander en beter soort van menschen te zijn dan zij zelf!

Uit de lege veranda straalde een blank, geel licht, en af en toe gluurde een nieuwsgierig gezicht door de ruiten, aangetrokken door de zachte muziek.

— Habt Ihr Gotha schon gesehen?

In de zwijgende zwarte diepte beneden den berg beefden hier en daar rijen van flikkerende lichtjes, aangevende waar de stations van den Thüringer spoorweg lagen; en op één punt waren er vele, die ineenstraalden tot een glansplek: daar lag Gotha.

Dan speelden de bruine kerels weer door, onder aandachtig luisteren; een spontaan „bravo!” bromde na, en verzuchtingen van muziek-hongerige meisjes.

— Von mir kriegen Sie auch ein Band!

Bali's duim bleek niet bestand te zijn tegen een week lang beuken tegen viool en zang op; het voortdurend spelen in den D-trein Amsterdam—Leipzig bleek ook al minder bevorderlijk voor des duims gezondheid te zijn geweest, en evenmin het vol vuur spelen op den eersten Inselsbergschen dag.

Een paar dikke blaren waren ontstaan, en weer kapot gespeeld, en rauw lag het roode vleesch open.

— Ich habe 'ne schöne Crème! zei de Ober; die ist ganz gut: sie riecht zum Apotheker!

Wat van die zalf er opgesmeerd, toen een lapje er om, en Bali had vacantie; neerslachtigheid in het geheele orkest.

— Weet je wat, zei Pergamum, dan speel ik alléén, want het is zonde om al dat publiek zoo maar voorbij te laten gaan.

Terwijl Bali met een gezicht als een oorwurm met z'n verbonden duim te koop liep, stond Pergamum in z'n eentje vol vuur te strijken, meest fantasieën, gedurfde virtuositeiten vol genialiteit verradende moeilijkheden; menig hartelijk applaus oogstte hij in, menig kenner kwam hem z'n compliment maken, of vragen wat voor een prachtig instrument hij toch had.

— Ich biete Ihnen fünfzehn hundert Mark! stelde een kenner voor, na de viool grondig bekeken te hebben.

Maar Pergamum hield z'n viool liever zelf, zoodat menigmaal de vraag klonk:

— Dös ist wohl 'ne ganz jute Jeije, was?

Herr Postrat van den Inselsberg, Hilfspostamtvorsteher Ernst Eigendorf, een wormstekig, maar goedig manneke, zat voor de piano in de Gaststube, en prutste wat, pogende Pergamum te begeleiden bij het spelen van een paar moeilijke stukken, dezen voorgelegd door violist Reinhold, die, hoewel vol bewondering voor Pergamum's talenten, toch een stille hoop koesterde, dat er eindelijk eens een stuk zou zijn, dat den nieuwen virtuoos te moeilijk was. Maar Herr Eigendorf kon den spelenderwijs fiedelenden Pergamum niet bijhouden, zoodat hij geregeld een maat of wat achter was.

— Schneller, bitte, Herr Holzkirch! riep Pergamum lankmoedig.

— Holzkirch, Holzkirch, wie kommen Sie dazu? Ich heisse doch nicht Holzkirch!

— Na, wie heissen Sie denn auch?

— Eigendorf, Ernst Eigendorf, bitte.

— Also, Herr Eigendorf, ein wenig schneller spielen würde nicht schaden.

Een paar Zigeuner dansen van Wieniawsky volgden, vruchteloos door Herr Postrat geprobeerd.

— Aber ,mein lieber Herr Eichholz, das soll doch viel mehr ad libitum gespielt werden! merkte Pergamum op.

— Eichholz, Eichholz... wieder was anderes.

— Nou, Streichholz dan, of hoe je anders heet, mompelde de virtuoos grimmig, terwijl Reinhold in een lach schoot.

— Ja, ja, Streichholz soll er heissen, nicht wahr, Herr Postrat?

Herr Streichholz mopperde een beetje tegen, maar kon er toch niets meer aan doen: voortaan heette hij Streichholz!

Door het openstaande venster naar de veranda gluurden gezichten naar binnen, direct verdwijnend met een mompeling van: — Das ist aber was hübsches!

Een oogenblik later piepte de deur van de Gaststube open, en twee heeren kwamen binnen, elegant gekleed, in modieuzen chic.

De een een droog heerschap met kortgeknipten kop; nog droger maakte hem z'n nauwsluitend grijsgeruit pak, waardoor de magereheid van z'n beenen goed uitkwam. De andere had een beter verzorgden kop, met een vrijgezellen-scheiding.

Aandachtig keken ze toe, waardoor Streichholz heelemaal de kluts kwijt raakte, en met een rood hoofd opstond.

— Haben Sie Noten hier? vroeg de meneer met de scheiding.

— Doch! zei Reinhold, hem de tafel met muziek wijzend.

— Aha! das Ding von Braga! Das wollen wir mal versuchen, nicht?

— Gestatten Sie mir die Geige einen Augenblick! vroeg de magere aan Pergamum.

Stijf de viool voor z'n buik houdende, begon hij, in droge harmonie met z'n magere lichaam, houterig te strijken, terwijl de ander een uitstekend piano-accompagnement gaf.

Pergamum greep intusschen naar Reinhold's viool en streek de

tweede partij van Braga's heerlijke serenade; en vol glundere tevredenheid glimlachten de bezoekers elkaar en Pergamum toe, voldaan over de prestaties. Der Engel Lied was gespeeld, en de magere nam Reinhold's viool in handen om even te probeeren.

— Aber das Ding ist gar nicht gestimmt! riep hij vol verbazing uit. Wie haben Sie denn so schön spielen gekönn't?

— Ich habe andere Griffe gemacht, antwoordde Pergamum bescheiden.

— Aber jetzt Sie alleine! terwijl hij Pergamum z'n eigen viool overreikte. Vol vuur streek Pergamum weer een van z'n brutale fantasieën, terwijl de twee gasten vol bewondering toekeken; ook uit de vensters hingen luisterende gezichten.

Met een forschen streek eindigde „der Perganini."

— Was war denn das?

— Fantasie.

— Fantasie? Kaum zu glauben! Aber Sie sind ein Künstler ersten Ranges! Und Ihr Freund, warum spielt der nicht?

— Der hat einen bösen Daumen, antwoordde Reinhold.

— Schade! Also können Sie jetzt gar nichts? Dit tot mij.

— Ich werde versuchen zu singen ohne Guitarre. Zeg Pergamum, speel jij nou die basloopjes, dan zal ik Navaho zingen.

— Do you speak English?

— Yes, I do. Do you speak too?

— But where do you come from?

— My friend from South-America, and

I myself from the Dutch colonies in Asia: Java, you know.

— Dan spreek je misschien ook wel Hollandsch?

— Zeker, meneer! Bent u Hollander?

— Nee, nee, maar ik was veel in Holland. Kun je geen Hollandsche liedertjes zingen?

— De boom op den berg, Pergamum?

Het ouwe succes-nummertje van ons Hollandsch programma werd opgewarmd, en als zuiver Hollandsch werd hun voorgezet het geradbraakte café-chantant-mopje, geschaafd en vervormd tot een draaglijk liedje. Maar 't had ook hier succes, die geschiedenis van den boom, die op den bèr-reg stond, héé-éélemaal op den top-top!

— Sie, Herr von Bali! riep Reinhold, jetzt mal' den Piccolo.

Een oude liefhebberij van Bali, om trillers en dubbele tonen te fluiten, bezorgde ons met het piccolo-lied uit Walzertraum geregeld een groot succes, als bij het tusschenspel helder de fluittrillers rolden, terwijl de viool een accompagnement meespeelde.

Ondertusschen kwam Paul, de piccolo, binnen met twee notedopjes „Boonekamp of Magbitter."

— Aha, der Boonekamp! riep de Hollandsch sprekende, terwijl hij het bruine vocht insloeg. De andere deed hem na, maar trok een vies gezicht.

— Na, der bekommt gut, schmeckt aber schlecht!

— Dat kunnen ze in Holland lekker maken, hè, die bitters! lachte de scheiding-man.

— Zeigen Sie mir mal die Bänder! riep een damesstem vanuit de veranda. Bewonderend streek ze door den lintenschat, terwijl de magere even in een hoekje met Reinhold praatte. Waarover

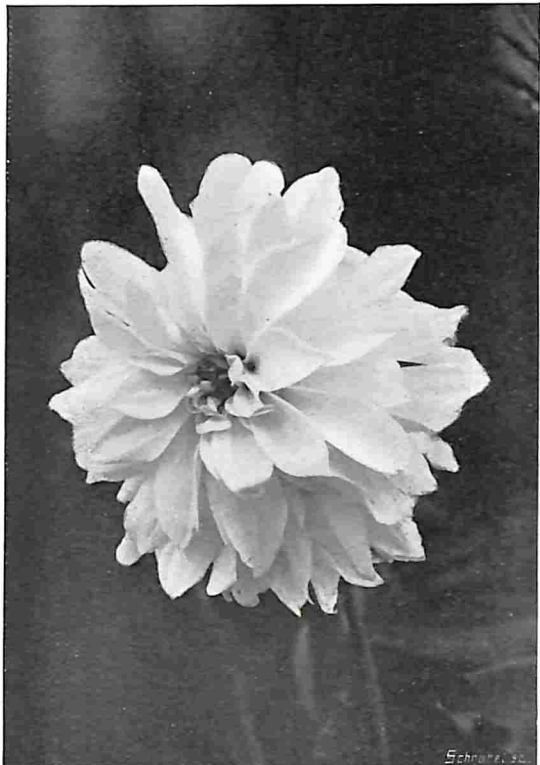

Foto H. Biehoff.

DE TENTOONSTELLING TE ZEIST.

PIOENDAHLIA „PRINSES JULIANA“.

INZENDING VAN H. HORNSVELD, BAARN.

ze het hadden, vermoedde ik wel, n.l. of ze ons wat konden geven?

— Sie, Herr Paganini! wenkte Reinhold; verheugd glimlachte Pergamum den magere, die hem wat in de hand stopte, dankbaar toe.

— Nou, wat was het? fluisterde ik nieuwsgierig, toen de heeren zich even bij hun dames gevoegd hadden.

— Tien, g'loof ik.

— Ook kaal zeg! Meer durfde ik niet te vragen, hoewel Pergamum hoofdschudde, want ze kwamen weer naar de piano om te spelen.

Paul kwam intusschen de kamer weer binnen met een flesch wijn en twee glazen, die hij op tafel zette.

— Zou dat soms voor ons zijn, dacht ik. Maar nee, zulke kale lui, die je met tien Pfennig afpoeieren, zullen je geen flesch wijn laten brengen.

— That's for you, sans doute! knikte Reinhold me echter toe, toen de heeren weer in de veranda zaten.

— Nou zeg, wij ook fijn! glunderde het orkest.

— Maar, weet je wat dat was? zei Pergamum, een tien markstuk, jô!

— Prosit! dronken we toen dankbaar door het open raam heen; de rest van de flesch bewaarden we tot het avondeten.

— Nou, goeie reis verder, en veel succes! kwamen ze wenschen met een amicalen handdruk. Een oogenblik later rolde hun rijtuig weg.

Met de avondconcerten ging het in die eerste dagen niet al te best: Bali dacht dan ook met weemoed terug aan de gezellige café-chantant-avondjes, het vorige jaar samengesteld onder medewerking van ieder, die maar iets presteerde.

Maar elken dag weinig logé's, en dan nog meest vroeg-slaap-zoekende toeristen, die direct na het avondeten verdwenen. Een paar avonden had de Ober reeds krommen Friedrich de lichten in de groote zaal laten aansteken, en den gasten aangekondigd, dat er muziek gemaakt zou worden; Pergamum had dan vol vuur op de piano zitten beuken, de rechtervoet onafgebroken op het pedaal, terwijl hij krachtige marschen trommelde, vol professional-bravoure, met de melodie telkens in dreunende bassen of forsche accoorden; of samen jakkerden we vol vuur een cakewalk er over, in de hoop, dan dan toch eindelijk het publiek zou komen. Maar wel gluurden door het raam van de linnenkamer lachende gezichten van meiden en knechts, wel stond in het portaal van de zijdeur vader Patz wijsgeerig te pijptrekken, wel keek af en toe een nieuwsgierig gezicht om den hoek van de verandadeuren — maar de zaal bleef leeg.

— 't Haalt niks uit! verzuchtte de Ober met de oogen, terwijl hij Friedrich de lichten weer liet uitdoen. En dan gingen de muzikanten vol berusting de trap op naar hun kamer, zonder spijtigheid over den verloren avond: de dag zelf was goed geweest!

Tot er op een avond een heele meisjes-kostschool uit Eisenach op bezoek kwam, wel een twintig elegante jongedames, bemoederd door een onverzorgde zuster, de „Mamsel", een chic gevoile'd Francaisetje. Bovendien Herr Pastor, een pater-goedleven, die alles met een vergenoegd gezicht aanzag, en zich door niets in z'n goed humeur liet storen. Om hem gezelschap te houden, was blijkbaar Erich meegenomen, een studentachtig jongmensch van een jaar of twintig.

— Die bleiben heut' Nacht hier! glunderde de Ober tegen ons. Also heut' Abend Ball im Saale!

Vol schuwe bewondering schoven de dametjes in groepjes langs het orkest heen, steelsgewijze glurend naar de kleurige lintenbossen, door ons zorgvuldig gedrapeerd, dat ze vooral goed de aandacht zouden trekken. En met de gewone Duitsche openhartigheid werd aan de kostschooltafel druk over ons geredeneerd, en gewezen en geknikt ter illustratie, zoodat we als gewoonlijk haast woordelijk het gesprek konden volgen.

— Sie, Ober... sagen Sie den Gästen doch vorher, dass es heut' Abend Konzert und Ball gibt! Sonst....

— Ja, ja, ich hab's schon der Madam gesagt.... und die junge Damen haben sich alle riesig gefreut....!

— Nou, Pergamum.... hoe zou je 't dan vinden als we vast een reclamenummertje speelden....?

't Was na het avondeten en na zonsondergang, zoodat de

logé's geheel zonder bezigheden waren; in de zaal zat Pergamum weer aan de piano, met z'n rechts tevoet stijf op 't pedaal gedrukt, de Marche des Pierrots te trommelen, terwijl een voor een de meisjesfiguurtjes schuchter naar binnen schuifelden. Toen een de walsje: van de Ballsirenen verwachtten we 't meeste succes.

— Hè, eindelijk! 't Was wel een verzuchting waard, dat we nu eens een avond voor werkelijk publiek speelden, en dat er direct met dansen begonnen werd. Onvermoeid speelden we walsen, de eene aan de andere vastlijpende; nauwelijks was de Espana uit of Quand l'amour meurt vloeide er achteraan, en daarachter weer Donauwellen, en dan weer..... tot we pauze hielden.

— Nou, Navaho, zeg!

Terwijl het danspubliek uitrustte, zong ik de pauze vol, gesteund door Pergamum's vioolvarianten; en wederzijds warmde we elkaar op tot nieuw vuur, zoodat het publiek genoot. Steeds meer families kwamen de zaal binnen, zich gedruischvol neerzettende aan de table d'hôte-tafels; en in de andere deur stond moeder Naumann te glimlachen en te gebaren dat Reinhold straks óók kwam.....

— Jetzt ein Rheinländer! werd gevraagd.

— Wat is dat? vroeg Pergamum.

— O, niks an.... Je kent „O Susanna" toch.... nou, dat speel je maar voortdurend weer opnieuw; wat voor toon wil je hebben?

— Doet er niet toe.

— Nou, in d dan maar.

Toen we een half twintig van Susanna gespeeld hadden, begon ik weer te zingen.... o, vreeselijk een-tonig is zoo'n avond, als je er niet bij bent....! Dan weer dansen en dan weer zingen, en dan weer dansen.... op verzoek moesten we óók spelen.. of we O sole mio ook kenden? Nou, en vergeet Santa Lucia niet! Toen een paar liedjes van Dalcroze, die Mamsel toevallig óók kende.... dat was weer een reclame. En Erich kwam vragen om nog eens O sole mio te spelen, want hij had óók een gitaar, en dat speelde hij óók wel eens. En toen moest hij natuurlijk mijn gitaar probeeren, en natuurlijk kon hij er niet mee overweg, omdat het zoo'n groote Spaansche was, en omdat er stalen snaren opzaten.... en de oude heer Naumann moest weer zingen, en bleef weer steken in z'n gitaaraccompaniment; en we moesten weer het Thüringer Volkslied spelen, van „Ach, wie ist 's möglich denn", en de heele zaal zong mee.... en toen werd natuurlijk Haidenröslein gezongen, de volksmelodie wel te verstaan.... och, zulke avonden zijn allemaal hetzelfde! Madam kwam ons wat brengen: ik kan me niet meer herinneren of het drie of vier Mark was.

Maar toen kwam het pas, juist toen we dachten dat het uit zou zijn. De oude heer Naumann zou het n.l. beter, niet meer te spelen, daar het al over elfen was. Die übrigen Gäste würden sich beschweren! Maar in de jonge beenen zat nog te veel danslust om naar bed te gaan, en ook de andere op-zijnde logé's voelden veel voor een latertje... dan maar naar buiten,

op het terras, de muziek voorop.

— Jetzt wollen wir doch auch 'mal auf den Turm gehen! stelde een der heeren voor; na een beetje praten was het goed: de muziek voorop, ik aan den arm van den Ober, en achter ons aan een luzie polonaise-stoet. Onoordringbaar donker was het op den berg, buiten het schijnsel der hotellichten, zoodat we voetje voor voetje voortschuifelden, al maar spelend de eene marsch voor, de andere na.

Alle man naar boven en „jetzt wollen wir mal singen, nicht!"

— Vlug, Pergamum, het Duitsche volkslied tweestemmig, dan zingen ze mee!

We bleken goed geraden te hebben, want het heele koor zong mee van „Deutschland, Deutschland über Alles!"

Machinaal beukte ik de zware accoorden, terwijl ik rondkeek naar den zwaren kring van suizende bergwouden in geheimzinnige nacht-somberte.

Nog heel wat liederen werden afgezongen, terwijl we het hoe langer hoe killer kregen.

Eindelijk de terugtocht naar het hotel; maar nog steeds was het niet genoeg op het terras werd opnieuw met dansen begonnen. Eerst een eindeloze polonaise, terwijl wij op de balustrade van het portaal zaten te rillen, toen weer walsen en polka's en Rheinländers.... totdat Herr Pastor kribbig werd van slaap, en het sein gaf om te eindigen.

(Wordt vervolgd.)

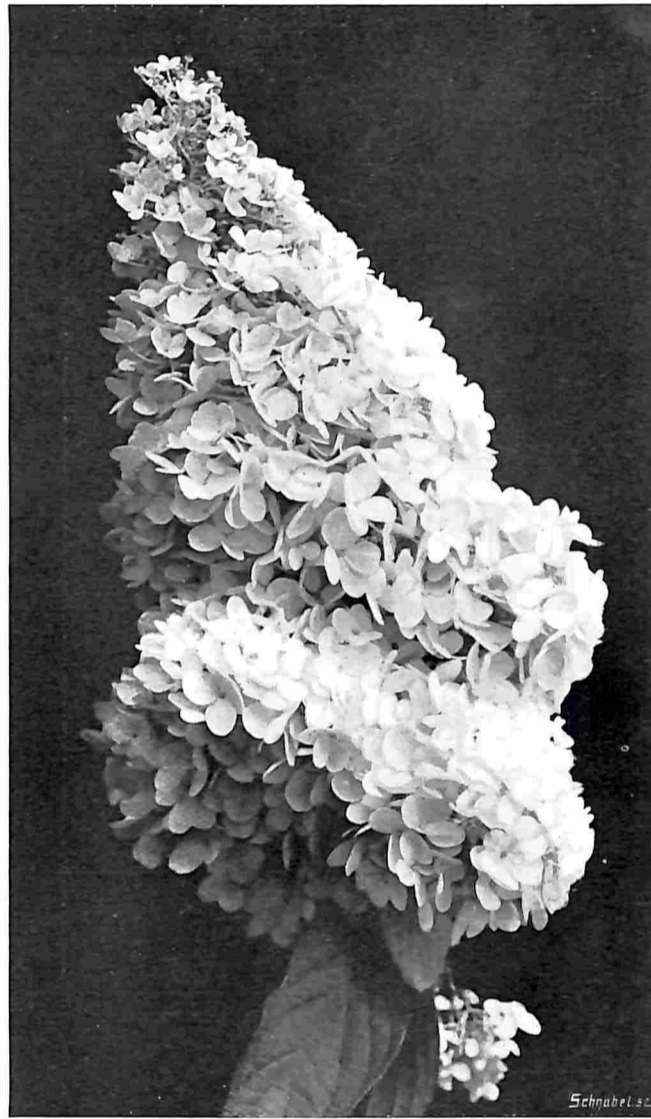

Foto H. Bickhoff.

DE TENTOONSTELLING TE ZEIST.
„HYDRANGEA PANICULATA GRANDIFLORA".
INZENDING VAN K. WEZELENBURG, BAARN.